

Bruxelles, 25. srpnja 2025.
(OR. en)

11949/25

COH 150
SOC 552
FIN 920
ECOFIN 1065
RECH 351
COMPET 776
TELECOM 256
CYBER 219
CLIMA 289
ENV 734
INDEF 78
POLMIL 228
CADREFIN 130
POLGEN 101

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	16. lipnja 2025.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU Godišnje izvješće o Platformi za strateške tehnologije za Europu (STEP) za 2024.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 322 final.

Priloženo: COM(2025) 322 final

Bruxelles, 16.6.2025.
COM(2025) 322 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Godišnje izvješće o Platformi za strateške tehnologije za Europu (STEP) za 2024.

SADRŽAJ

Popis kratica	2
Sažetak	3
Uvod	6
1.1. STEP: jačanje vodećeg tehnološkog položaja Europe	6
1.2. Koordinirani pristup: četiri ključna alata za provedbu STEP-a	6
1.3. Opseg financiranja i strateška usmjerenost	7
1. PRVI ALAT: Nova organizacija za provedbu STEP-a	8
1.1. Radna skupina za STEP	8
1.2. Mreže STEP-a	9
1.2.1. Mreža STEP-a u Europskoj komisiji	9
1.2.2. Mreža nacionalnih kontaktnih točaka za STEP	9
1.3. Informiranje o STEP-u: izravna veza s dionicima u području istraživanja i industrije	10
2. DRUGI ALAT: Usklađivanje financiranja sredstvima EU-a za strateške tehnologije	11
2.1. Pojašnjenje područja primjene i ciljeva STEP-a	11
2.2. Programi u okviru izravnog upravljanja	12
2.2.1. Poticanje čistih inovacija	16
2.2.2. Ubrzavanje digitalnih inovacija i inovacija u području duboke tehnologije	18
2.2.3. Poticanje biotehnologija	20
2.3. Fondovi kohezijske politike	22
2.3.1. Analiza primjene STEP-a u kohezijskoj politici	24
2.3.2. Pozivi na podnošenje prijedloga u okviru programa kohezijske politike	33
2.3.3. Odabrani projekti	33
2.4. Mehanizam za oporavak i otpornost i InvestEU	34
3. TREĆI ALAT: Povećanje vidljivosti izvrsnih projekata – pečat STEP-a	34
3.1. Kriteriji prihvatljivosti	35
3.2. Dodjela pečata STEP-a	36
3.3. Koristi od pečata STEP-a	36
3.4. Trenutačno stanje	37
4. ČETVRTI ALAT: Olakšavanje pristupa financiranju putem portala STEP-a	41
4.1. Portal STEP-a: jedinstvena kontaktna točka za podnositelje projekata, javna tijela i ulagače	41
4.2. STEP kao eksperimentalna jedinstvena ulazna točka za financiranje sredstvima EU-a	42
5. Doprinos dugoročnim ciljevima konkurentnosti	45
6. Zaključak	45

Popis kratica

Kratica	Definicija
UI	Umjetna inteligencija
CAPEX	Kapitalni rashodi
EFO	Europski fond za obranu
EFTA	Europsko područje slobodne trgovine
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
ESF+	Europski socijalni fond plus
EU za zdravlje	Program „EU za zdravlje”
EIB	Europska investicijska banka
FPT	Fond za pravednu tranziciju
VFO	Višegodišnji financijski okvir
NKT	Nacionalna kontaktna točka
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
OCA	Procjena vlasničke kontrole
OPEX	Operativni rashodi
IIIR	Istraživanje i razvoj
IIII	Istraživanje i inovacije
RRF	Mehanizam za oporavak i otpornost
POO	Plan za oporavak i otpornost
MSP	Mala i srednja poduzeća
STEP	Platforma za strateške tehnologije za Europu
TRL	Razina tehnološke spremnosti

Sažetak

Platforma za strateške tehnologije za Europu (STEP) ostvarila je **konkretno rezultate manje od godinu dana** od stupanja na snagu Uredbe o STEP-u u ožujku 2024. u okviru revizije višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. u sredini programskog razdoblja.

Ciljevi STEP-a u potpunosti su usklađeni s prioritetima novog mandata Komisije. Uključuju jamčenje suvereniteta i sigurnosti Unije, smanjenje strateške ovisnosti i jačanje konkurentnosti pružanjem potpore **razvoju i proizvodnji ključnih tehnologija**, posebno u područjima digitalne i duboke tehnologije, čiste i resursno učinkovite tehnologije te biotehnologije, kao i jačanjem **njihovih lanaca vrijednosti** i ulaganjem u vještine **potrebne za kvalitetna radna mjesta** za zelenu i digitalnu tranziciju.

STEP nije samostalan fond, već **integrira i koordinira postojeće fondove EU-a**. Naime, fondovi kojima izravno upravlja Komisija i fondovi kojima upravljaju države članice objedinjeni su u okviru njega, što omogućuje djelotvornije usmjeravanje javnih ulaganja prema ključnim industrijskim i tehnološkim prioritetima.

Ta inicijativa EU-a pokazala je kako **financiranje sredstvima EU-a može biti odgovor na političke prioritete i doprinijeti konkurentnosti i otpornosti EU-a**. Iako nema namjenski proračun, osim dodatnog financiranja u iznosu od 1,5 milijardi EUR za Europski fond za obranu, transformacijski potencijal STEP-a dokazuju jedinstveni pristup, mjere usmjerene na korisnike i koordinacija 11 postojećih programa financiranja sredstvima EU-a.

U prvoj godini primjene¹ ostvarena su sljedeća ključna postignuća:

- **Do kraja 2024.** usklađeno je **više od 10 milijardi EUR** financijskih sredstava u okviru **11 programa EU-a** koji doprinose STEP-u.
- U **ožujku 2024.** zaključeni su **prvi pozivi na podnošenje prijedloga za STEP na razini EU-a**, nakon čega su se već u **travnju** počeli objavljivati **nacionalni pozivi na podnošenje prijedloga za STEP u okviru kohezijske politike**.
- **Portal STEP-a**, jedinstvena kontaktna točka za podnositelje zahtjeva, pušten je u rad u **travnju 2024.** te je ažuriran novim alatima, uključujući **pregled projekata i kartu financiranja**.
- Komisija je skladu s Uredbom o STEP-u u **svibnju 2024.** objavila Komunikaciju² sa **sažetkom smjernica za STEP**, koja uključuje praktične smjernice za države članice i nositelje projekta radi dosljedne i djelotvorne provedbe u svim programima financiranja.
- U **rujnu 2024.** Komisija je pokrenula **istraživanje o pristupu financiranju sredstvima EU-a** kako bi prikupila mišljenja dionika o poboljšanju pristupačnosti financiranja.
- STEP se u **listopadu 2024.** počeo primjenjivati u praksi, i to u okviru **tehničkih misija u državama članicama**.

¹ <https://ec.europa.eu/newsroom/budget/items/872570/>

² Komunikacija Komisije C/2024/3209, Sažetak smjernica o određenim odredbama Uredbe (EU) 2024/795 o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP), 2024., dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj>

- Prvi **pečati STEP-a za projekte** dodijeljeni su u jesen 2024., a javnosti su predstavljani u **prosincu 2024.** na portalu STEP-a kako bi se povećali njihova vidljivost i potencijal za povezivanje.

U 2024. **sa STEP-om je usklađeno više od 10 milijardi EUR iz fondova EU-a**, uključujući **4,6 milijardi EUR** kojima upravlja Komisija u okviru pet programa izravnog upravljanja i **5,9 milijardi EUR** koje su države članice i regije reprogramirale u okviru fondova kohezijske politike.

Raščlamba financiranja u okviru izravnog upravljanja u svim državama članicama (4,6 milijardi EUR) – vidjeti odjeljak 2.2.

- **Čiste i resursno učinkovite tehnologije: 4 milijarde EUR** namijenjene su³ dekarbonizaciji, industrijskoj elektrifikaciji i čistoj proizvodnji.
- **Digitalne i duboke tehnologije: 461 milijun EUR** namijenjen je umjetnoj inteligenciji, kvantnom računalstvu, mikroelektronici i kibernetičkoj sigurnosti.
- **Biotehnologije: 154 milijuna EUR** namijenjeno je medicinskim inovacijama, razvoju cjepiva i farmaceutskoj proizvodnji.

Raščlamba financiranja sredstvima kohezijske politike (5,9 milijardi EUR) – vidjeti odjeljak 2.3.

- **5,9 milijardi EUR** osigurano je u okviru odobrenih izmjena programa iz fondova kohezijske politike do kraja 2024. kako bi se fondovi za regionalni razvoj uskladili s ciljevima STEP-a.
- **Pozivi na podnošenje prijedloga za STEP** još su 2024. objavljeni u Njemačkoj i Danskoj.
- **Prvi odabrani projekti pokazuju doseg STEP-a** – od zelenog vodika i kvantnih sustava do financiranja MSP-ova i čiste proizvodnje baterija.

Komisija je kvalitetnim projektima dodijelila pečate STEP-a (pečati suverenosti)⁴ – vidjeti odjeljak 3.

- Pečat su dobila **162 projekta s velikim potencijalom u 23 države članice EU-a** kako bi se poboljšala njihova vidljivost i privukla nova financijska sredstva.
- **Pečati STEP-a promiču se na portalu STEP-a**, koji pomaže da se projekti povežu s ulagačima i mogućnostima financiranja država članica.
- Pečati STEP-a dodjeljuju se u okviru programa EU-a kao što su Obzor Europa i Inovacijski fond, **a projekti s tim pečatom obuhvaćaju sve sektore STEP-a** u područjima čistih i digitalnih tehnologija te biotehnologija.

Jačanje pristupa financiranju putem portala STEP-a (portal za suverenost)⁵ – vidjeti odjeljak 4.

³ Namijenjenim sredstvima smatraju se planirana proračunska sredstva za određeni program, poziv ili temu.

⁴ U Uredbi o STEP-u pečati STEP-a nazivaju se „pečati suverenosti”.

⁵ U Uredbi o STEP-u portal STEP-a naziva se „portal za suverenost”.

- Komisija je pokrenula novi portal STEP-a kako bi **objedinila informacije o mogućnostima financiranja sredstvima EU-a u okviru svih programa STEP-a.**
- Portal je pokrenut u **travnju 2024.**
- Sadržava [projekte s pečatom STEP-a](#), [karte financiranja na nacionalnoj razini](#) i **interaktivni odjeljak „[Pristup financiranju](#)”** za lakše pretraživanje dostupnih mogućnosti financiranja u okviru STEP-a.

Uvod

Ovo **prvo godišnje izvješće o Platformi za strateške tehnologije za Europu (STEP)** sadržava **konsolidirani pregled provedbe STEP-a u 2024.**⁶ u skladu s člankom 7. Uredbe o STEP-u (EU) 2024/795. U njemu se navode kvalitativne i kvantitativne informacije o napretku u ostvarivanju ciljeva STEP-a u okviru svakog programa iz članka 3., uključujući, ako su dostupne, informacije o dodijeljenoj potpori raščlanjene po državama članicama i prekograničnim projektima, što daje konsolidiranu sliku početnih rezultata STEP-a i njegova doprinosa europskoj konkurentnosti.

Osim toga, izvješće uključuje:

- raščlambu ukupnih rashoda po programima,
- pregled uspješnosti na temelju relevantnih pokazatelja programa,
- analizu geografske i tehnološke raspodjele projekata kojima je dodijeljen pečat STEP-a (pečat suverenosti), i
- pregled doprinosa STEP-a strateškim ciljevima Unije u pogledu osiguravanja dugoročne konkurentnosti.

Komisija će u drugoj polovini 2025. objaviti zasebno izvješće o međuevaluaciji STEP-a u skladu s člankom 8. Uredbe o STEP-u.

1.1. STEP: jačanje vodećeg tehnološkog položaja Europe

STEP je pokrenut radi jačanja industrijske konkurentnosti EU-a, smanjenja strateških ovisnosti te podupiranja razvoja i proizvodnje ključnih tehnologija. STEP nije samostalan fond, **već funkcionira na nov način koordinacijom 11 postojećih programa EU-a**, što omogućuje brže i usmjerenije ulaganje financijskih sredstava u digitalne i duboke tehnologije, čiste i resursno učinkovite tehnologije te biotehnologije i vještine potrebne za zelenu i digitalnu tranziciju.

STEP uvodi **integriraniji i fleksibilniji okvir za ulaganja**, koji se temelji na boljoj koordinaciji s državama članicama, većim poticajima za države članice da preusmjere financijska sredstva EU-a te pojednostavnjenom pristupu mogućnostima financiranja usmjerenom na korisnika putem portala STEP-a i pečata STEP-a – oznake kvalitete za povećanje vidljivosti i potencijala financiranja za projekte s velikim potencijalom.

1.2. Koordinirani pristup: četiri ključna alata za provedbu STEP-a

Provedba Uredbe o STEP-u temelji se na četiri operativna alata, oko kojih je strukturirano i ovo godišnje izvješće:

1. **Nova organizacija: mreža nacionalnih kontaktnih točaka (NKT) i namjenski tim unutar Komisije** kako bi se olakšala dosljedna provedba STEP-a u okviru 11 programa EU-a i pružila potpora državama članicama.
2. **Usmjeravanje financiranja sredstvima EU-a**: usmjeravanje **postojećih fondova EU-a** prema sektorima i ciljevima STEP-a.

⁶ Prikazani podaci temelje se na informacijama prikupljenima do 31. prosinca 2024. To znači da pozivi objavljeni 2024. i zaključeni 2025. nisu uzeti u obzir u ukupnim iznosima u ovom godišnjem izvješću.

3. **Pečat STEP-a**: nova oznaka kvalitete koju Komisija dodjeljuje **kvalitetnim projektima** iznad evaluacijskih pragova kako bi se povećali njihovi izgledi za osiguravanje sredstava iz programa STEP-a.
4. **Portal STEP-a**: internetska platforma Komisija pokrenula kao **jasniju i pristupačniju ulaznu točku** za nositelje projekata, ulagače i javna tijela.

SLIKA 1: Pregled četiriju operativnih alata

Izvor: Europska komisija.

1.3. Opseg financiranja i strateška usmjerenost

Inovativnim pristupom u okviru STEP-a **usmjerava se financiranje sredstvima EU-a u okviru 11 postojećih programa EU-a** (vidjeti sliku 2):

- pet programa financiranja za unutarnje tržište kojima upravlja Komisija (Obzor Europa, Inovacijski fond, Europski fond za obranu, Digitalna Europa i „EU za zdravlje”),
- pet fondova kojima se potpora dodjeljuje iz nacionalnih omotnica koje financira EU (npr. Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijski fond, Fond za pravednu tranziciju (FPT), Europski socijalni fond plus (ESF+) i Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF)),
- jedan instrument (InvestEU) koji se provodi s partnerima Komisije (npr. Europska investicijska banka (EIB)).

⁽¹⁾ Program koji se temelji na uspješnosti kojim upravlja Europska komisija, a provode ga države članice.
⁽²⁾ Provode ga Europska investicijska banka i drugi partneri u provedbi; pečat se ne dodjeljuje.

SLIKA 2: Pregled 11 programa STEP-a

Izvor: Europska komisija.

1. PRVI ALAT: Nova organizacija za provedbu STEP-a

1.1. Radna skupina za STEP

Na temelju prijedloga Komisije o uspostavi STEP-a iz lipnja 2023.⁷ osnovana je posebna radna skupina za STEP, a njezini su članovi preraspoređeni iz službi Komisije uključenih u programe u nadležnosti STEP-a.

Glavne su zadaće radne skupine za STEP:

- olakšavanje i koordinacija provedbe STEP-a, i
- doprinos pripremi budućeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) u pogledu konkurentnosti.

Provedba STEP-a u programima koji se provode na temelju različitih pravila, rokova i pravne osnove te u različitim državama članicama bila je poseban operativni izazov za koji su bili potrebni **kvalitetna koordinacija i pojašnjenja**.

⁷ COM(2023) 335 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=celex:52023PC0335>

1.2. Mreže STEP-a

1.2.1. Mreža STEP-a u Europskoj komisiji

U skladu s međusektorskom prirodom STEP-a radna skupina za STEP uspostavila je **internu mrežu glavnih uprava (GU) Europske komisije**, u kojoj sudjeluje 14 službi⁸ koje su uključene u provedbu programâ financiranja sredstvima EU-a u okviru STEP-a ili su za nju odgovorne. Mreža se 2024. sastala sedam puta i održavala redovite interakcije tijekom godine.

1.2.2. Mreža nacionalnih kontaktnih točaka za STEP

U skladu s člankom 6. Uredbe o STEP-u **sve države članice** osim Češke⁹ i Irske **imenovale su 2024. svoju nacionalnu kontaktnu točku za STEP**. [Mrežu nacionalnih kontaktnih točaka za STEP](#) čini skupina javnih institucija imenovanih na nacionalnoj razini, a njome predsjedava direktor za prihode i višegodišnji financijski okvir GU-a BUDG. Mreža se 2024. četiri puta putem interneta i uživo. Članovi su dijelili svoja iskustva, a Komisija je pojašnjavala ciljeve STEP-a i predstavnicima država članica redovito dodjeljivala pečate STEP-a za projekte.

Kako bi olakšala provedbu STEP-a u državama članicama, Komisija je osmislila referentne dokumente kao što su:

- [Sažetak smjernica za provedbu Uredbe o STEP-u](#),
- [Brošura za nacionalne kontaktne točke za STEP i upravljačka tijela](#),
- [Obavijest o izmjeni planova za oporavak i otpornost radi dodjele sredstava ciljevima STEP-a](#),
- [Smjernice za regionalne državne potpore](#),
- [Karte regionalnih potpora](#),
- [Pregled izmjena programa kohezijske politike koje je donijela Komisija](#),

Nadalje, **radna skupina za STEP-a provela je 2024. misije u Estoniji, Latviji, Litvi i Rumunjskoj**, u okviru kojih se sastala s javnim tijelima, industrijskim udruženjima, MSP-ovima i *start-up* poduzećima te financijskim posrednicima kako bi ih informirala o STEP-u te upravljačkim tijelima i drugim potencijalnim dionicima u tim zemljama predstavila poticaje i prednosti STEP-a.

Uredbom o STEP-u uspostavlja se **mreža nacionalnih kontaktnih točaka za STEP među državama članicama EU-a**. Radna skupina za STEP surađivala je i s trećim zemljama pridruženima programima na kojima se STEP temelji (npr. Obzor Europa), uključujući zemlje Europskog područja slobodne trgovine (EFTA).

⁸ Članovi mreže su GU BUDG, GU CLIMA, GU CNECT, GU COMP, GU DEFIS, GU ECFIN, GU EMPL, GU GROW, HERA, GU REGIO, GU RTD, GU SANTE, SG RECOVER i SG.

⁹ Češka je nacionalnu kontaktnu točku za STEP imenovala 6. veljače 2025.

1.3. Informiranje o STEP-u: izravna veza s dionicima u području istraživanja i industrije

Kako bi se utvrdile potrebe potencijalnih korisnika financiranja sredstvima EU-a, **radna skupina za STEP** tijekom 2024. **održala je sveobuhvatna savjetovanja** s dionicima iz područja istraživanja i industrije.

Radna skupina za STEP oslonila se na postojeće mreže i kanale kojima u prvom redu upravlja GU GROW¹⁰ (npr. industrijski forum, Europska poduzetnička mreža, europska platforma za suradnju klastera) i predstavničke organizacije pojedinih sektora navedene u registru transparentnosti EU-a, a uglavnom se sastajala s dionicima iz industrije, ali i s javnim institucijama, kao što su regionalni uredi EU-a, zajednice znanja i inovacija Europskog instituta za inovacije i tehnologije, mreža regija, ulagači i drugi akteri. Otprilike polovina dionika s kojima se sastala 2024. aktivna je u više sektora STEP-a, ali je uvelike zastupljena u sektoru čiste tehnologije.

Radna skupina za STEP surađivala je sa **subjektima ili događanjima na razini EU-a** (npr. EuroChambres, koji predstavlja sve gospodarske komore EU-a, Hannover Messe¹¹, sastanak s izaslanicima MSP-ova iz država članica i skupštinom MSP-ova koji je organiziralo mađarsko predsjedništvo Vijeća Europske unije), kao i s pojedinačnim državama članicama. Ključni elementi iz povratnih informacija o pristupu financiranju sredstvima EU-a koje je od njih primila uključuju:

- **regulatorna** i strukturna pitanja (visoki troškovi energije i rada, jednaki uvjeti za državne potpore, povezivanje financiranja sredstvima EU-a i nacionalnim sredstvima/potpora ulaganjima),
- poteškoće u **snalaženju i pristupu** financiranju sredstvima EU-a,
- nedostatke u financiranju u cijelom **inovacijskom ciklusu** (nedostatak potpore za više razine tehnološke spremnosti, nedostatak usmjerenosti na utrživost podupiranih istraživanja),
- potrebu za **dugoročnijim pristupom** (vremenski okvir VFO-a prekratak je za dugoročnu stabilnost industrije),
- privlačnost **EU-a naspram međunarodne** privlačnosti za industriju.

¹⁰ Glavna uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike

¹¹ Hannover Messe jedan je od najvećih industrijskih sajmova na svijetu, koji se održava svake godine u Njemačkoj i na kojem se predstavljaju inovacije u automatizaciji, energetici, digitalizaciji i naprednim proizvodnim tehnologijama.

2. DRUGI ALAT: Usklađivanje financiranja sredstvima EU-a za strateške tehnologije

2.1. Pojašnjenje područja primjene i ciljeva STEP-a

U skladu s člankom 2. stavkom 7. Uredbe o STEP-u suzakonodavci su ovlastili Komisiju da izda smjernice o određenim odredbama STEP-a. U skladu s tim Komisija je 13. svibnja donijela Komunikaciju u obliku **sažetka smjernica**¹² u kojem se navode praktične smjernice za dosljednu i djelotvornu provedbu u svim programima financiranja.

Sažetak smjernica ima trostruku svrhu:

- **pojašnjenje ciljeva STEP-a:** navode se ciljevi na kojima se temelji Uredba o STEP-u (članak 2.) i pojašnjavaju ključni koncepti, kao što su lanci vrijednosti i povezane usluge,
- **prikaz sektora koji primaju potporu:** razrađuju se tri prioriteta sektora STEP-a: digitalne/duboke tehnologije, čiste i resursno učinkovite tehnologije i biotehnologije te relevantne vještine, što je popraćeno indikativnim i neiscrpnim popisom tehnologija kojima se može dodijeliti potpora,
- **pojašnjenje uvjeta za razmatranje ključnih tehnologija:** objašnjavaju se uvjeti koje tehnologije moraju ispuniti kako bi se smatrale ključnima, posebno dimenzija Unije i unutarnjeg tržišta.

U Sažetku smjernica obrađuje se **prvi uvjet STEP-a**, koji se odnosi na **inovativnost**. Objašnjava se da bi potpora STEP-a trebala biti usmjerena na revolucionarne inovacije, a ključne tehnologije trebale bi dokazati da uvode barem dva od tri sljedeća elementa: da su inovativne, nove i najnaprednije. Osim toga, ključna tehnologija trebala imati znatan gospodarski potencijal i najveće učinke prelijevanja u drugim državama članicama, što može povećati gospodarski potencijal na unutarnjem tržištu. STEP nije usmjeren na temeljna istraživanja i uvođenje, već na razvoj i proizvodnju.

Razmatra se **drugi uvjet STEP-a**, koji se odnosi na **smanjenje ili sprečavanje strateških ovisnosti Unije**. Objašnjava se da se takve ovisnosti mogu prepoznati u strateškim dokumentima EU-a ili utvrditi u slučaju znatnog oslanjanja na dobavljače iz trećih zemalja. Nadalje, navodi se pet čimbenika za procjenu koji tijelima za financiranje služe kao smjernice pri utvrđivanju doprinosa tehnologije smanjenju ili sprečavanju strateških ovisnosti.

Sažetak smjernica važan je kao potpora **službama Komisije, nacionalnim kontaktnim točkama za STEP i upravljačkim tijelima** u **dosljednoj provedbi** u svih 11 programa STEP-a, od kojih nekima izravno upravlja Komisija, a drugima podijeljeno upravljaju Komisija i države članice. Zahvaljujući toj dosljednosti prednost se daje kvalitetnim projektima, a ključne tehnologije dobivaju potrebnu potporu.

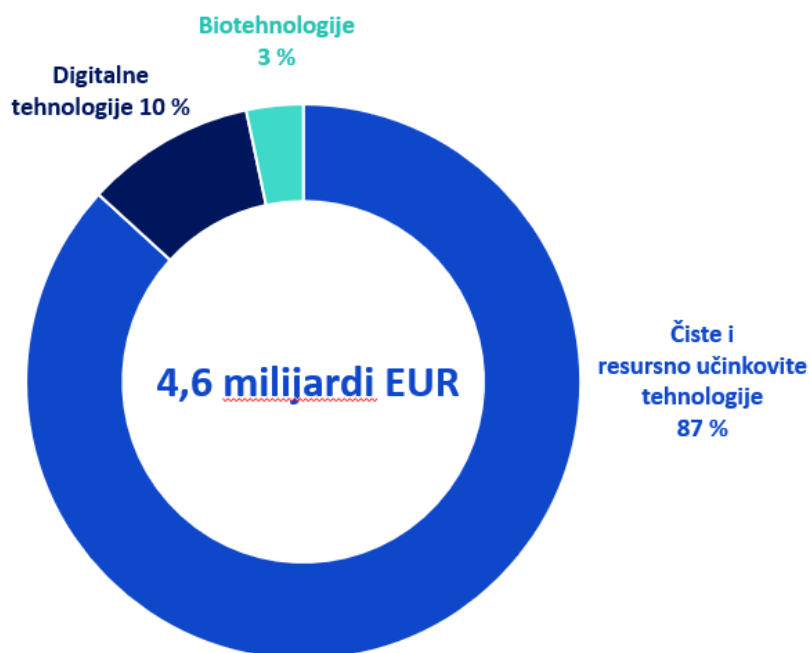
STEP je ugrađen u postojeće programe EU-a, od kojih se svaki provodi na temelju vlastite pravne osnove i širih ciljeva. Europski fond za obranu jedini je od tih programa koji je dobio namjensko povećanje proračuna u okviru STEP-a.

¹² Komunikacija Komisije C/2024/3209, Sažetak smjernica o određenim odredbama Uredbe (EU) 2024/795 o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP), 2024., dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj>

2.2. Programi u okviru izravnog upravljanja

Iako je STEP donesen sredinom razdoblja VFO-a, a svaki program ima niz ciljeva politike koji nadilaze ciljeve STEP-a, Komisija dodjeljuje sredstva EU-a u okviru programa STEP-a kojima izravno upravlja kako bi pružila **potporu ciljevima STEP-a u cijeloj Uniji i na unutarnjem tržištu**.

SLIKA 3: Raščlamba sredstava namijenjenih STEP-u za 2024. po sektorima (u %)

Izvor: izvješćivanje službi Europske komisije.

Pozivi na podnošenje prijedloga zaključeni¹³ su 2024. za svih pet programa relevantnih za STEP u okviru izravnog upravljanja u tri sektora STEP-a: Inovacijski fond¹⁴, Obzor Europa, program Digitalna Europa (DEP), program „EU za zdravlje” i Europski fond za obranu (EFO), kojem je posebno odobreno povećanje proračuna u iznosu od 1,5 milijardi EUR za aktivnosti STEP-a.

Početni namijenjeni proračun iznosio je ukupno **4,6 milijardi EUR** za potporu tehnologijama relevantnima za STEP u 2024.¹⁵, od čega je većina dodijeljena čistim i resursno učinkovitim tehnologijama u okviru Inovacijskog fonda. Jedan poziv na podnošenje prijedloga 2024. bio je posebno usmjeren na razvoj vještina i kompetencija u sektorima relevantnima za STEP: „Specijalizirani obrazovni programi u područjima ključnih kapaciteta” u okviru programa Digitalna Europa. Osim toga, dvije teme Europskog fonda za obranu bile su usmjerene na razvoj obrambenih proizvoda koji pomažu u popunjavanju nedostatka radne snage i vještina ključnih za ciljane tehnologije.

¹³ Godišnje izvješće STEP-a za 2024. obuhvaća isključivo pozive na podnošenje prijedloga relevantne za STEP čiji je rok za podnošenje bio prije 31. prosinca 2024.

¹⁴ Inovacijski fond financira se prihodima iz sustava za trgovanje emisijama (ETS)

¹⁵ Pozivi objavljeni 2024. koji se zaključuju u 2025. stoga se ne razmatraju u ovom godišnjem izvješću.

Nadalje, u okviru programa Obzor Europa Europsko vijeće za inovacije (EIC) u studenom 2024. pokrenulo je prvi namjenski poziv na podnošenje prijedloga u okviru programa STEP za rast s proračunom od 300 milijuna EUR u 2025. (potpora u iznosu do 30 milijuna EUR po projektu), s predviđenim rastom na 900 milijuna EUR u razdoblju 2025. – 2027. (uključujući proračun za 2025.). Objavilo je i pet poziva na podnošenje prijedloga koji se bave izazovima relevantnima za STEP s ukupnim proračunom od 250 milijuna EUR. Pečati STEP-a dodijelit će se projektima koji prelaze pragove za evaluaciju u okviru poziva na podnošenje prijedloga STEP-a za rast i poziva na podnošenje prijedloga koji se bave izazovima relevantnima za STEP. Međutim, to nije uračunano u ukupne iznose financiranja za 2024. navedene u ovom godišnjem izvješću jer pozivi na podnošenje prijedloga nisu zaključeni te godine.

TABLICA 1: Sažetak poziva na podnošenje prijedloga relevantnih za STEP za 2024. u tri sektora STEP-a u svim programima relevantnima za STEP u okviru izravnog upravljanja (u milijunima EUR)

Sektor	Program	Tema poziva na podnošenje prijedloga	Proračun (u milijunima EUR)	Objavljeno	Zaključeno
Čiste i resursno učinkovite tehnologije	Inovacijski fond	Opća dekarbonizacija – projekti velikih razmjera	1700 EUR	studeni 2023.	travanj 2024.
		Opća dekarbonizacija – projekti srednjih razmjera	500 EUR	studeni 2023.	travanj 2024.
		Opća dekarbonizacija – projekti malih razmjera	200 EUR	studeni 2023.	travanj 2024.
		Proizvodnja čistih tehnologija	1400 EUR	studeni 2023.	travanj 2024.
		Pilot-projekti	200 EUR	studeni 2023.	travanj 2024.
	Europski fond za obranu	Energetski neovisni i energetski učinkoviti sustavi za vojne kampove	40 EUR	lipanj 2024.	studeni 2024.
Čista tehnologija – ukupno	4040 EUR				
Digitalne tehnologije	Obzor Europa	Faza B studije kvantne gravimetrije u svemiru i napredovanje tehnologije	14 EUR	studeni 2023.	travanj 2024.
		Svemirske tehnologije za europsku neovisnost i konkurentnost	20 EUR	studeni 2023.	travanj 2024.
	Program Digitalna Europa	Stavljanje na raspolaganje uspješnog europskog temeljnog modela otvorenoga koda za doradu	25 EUR	veljača 2024.	svibanj 2024.
		Referentne primjene europskih usluga na rubu računalstva u oblaku (razvoj industrijskog interneta stvari na rubu mreže i telekomunikacijskih tehnologija na rubu mreže)	30 EUR	veljača 2024.	svibanj 2024.
		Specijalizirani obrazovni programi u područjima ključnih kapaciteta	55 EUR	srpanj 2024.	studeni 2024.
	Europski fond za obranu	Sustavi zajedničkih bespilotnih borbenih zrakoplova (U-CCA)	15 EUR	lipanj 2024.	studeni 2024.
		Sigurna i prilagodljiva podvodna komunikacija za podvodne sustave bez posade	24 EUR	lipanj 2024.	studeni 2024.
		Metode za premošćivanje stvarnih nedostataka	15 EUR	lipanj 2024.	studeni 2024.

		Elektroničke komponente	25 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
		Kvantne tehnologije	24 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
		Višenamjensko sučelje i primopredajnik utemeljeni na umjetnoj inteligenciji	45 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
		Obrambeni višedimenzionalni komunikacijski standard	25 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
		Mali poboljšani europski bespilotni zrakoplov	11 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
		Zajednički kibernetički poligon sljedeće generacije	48 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
		Sigurni valni oblik za satelitske komunikacije	25 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
		Višenamjenski bespilotni zemaljski sustavi	50 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
		Simulacija i osposobljavanje za hitne medicinske slučajeve	10 EUR	lipanj 2024.	studen 2024.
Digitalna tehnologija – ukupno	461				
Biotehnologije	EU za zdravlje	Europski centar za razvoj cjepiva (EVH)	102 EUR	svibanj 2024.	rujan 2024.
		Poziv na podnošenje prijedloga za potporu razvoju novih antivirusnih lijekova	10 EUR	svibanj 2024.	rujan 2024.
		Poziv na podnošenje prijedloga za potporu inovativnim proizvodnim tehnologijama i procesima u Uniji za proizvodnju lijekova	17 EUR	svibanj 2024.	rujan 2024.
	Europski fond za obranu	Savez za medicinske protumjere u području obrane – istraživačka djelovanja	15 EUR		
		Savez za medicinske protumjere u području obrane – razvojna djelovanja	10 EUR		
Biotehnologija – ukupno	154 EUR				
Ukupni iznos			4655 EUR		

Izvor: izvješćivanje službi Europske komisije.

Zahtjevi podneseni u okviru tema Europskog fonda za obranu i programa Digitalna Europa¹⁶ nisu bili evaluirani do kraja 2024.¹⁷ Sve su druge teme evaluirane te su **dodijeljena sredstva** u iznosu od **4,9 milijardi EUR**¹⁸.

U sljedećim odjeljcima detaljno se raščlanjuje učinak STEP-a na njegova tri tehnološka sektora, među ostalim po državama članicama i regijama EU-a. Regionalna analiza temelji se na **statističkoj klasifikaciji NUTS2** (NUTS 2024., Eurostat).

2.2.1. Poticanje čistih inovacija

Prelazak na **čiste i resursno učinkovite tehnologije** okosnica je europske industrijske i klimatske strategije, na kojoj se temelje nastojanja EU-a da do 2050. postigne klimatsku neutralnost u okviru europskog zelenog plana. To se nedavno odrazilo u planu EU-a za čistu industriju¹⁹.

U Uredbi o STEP-u taj je sektor utvrđen kao strateški prioritet, što je u skladu s Aktom o industriji s nultom neto stopom emisija²⁰, čiji je cilj povećati proizvodnju ključnih čistih tehnologija u Europi kako bi Europa postala tehnološki suverena i smanjila ovisnost o vanjskim dobavljačima. Drugim riječima, ulaganja u te tehnologije ključna su za smanjenje emisija, ali i za jačanje industrijske konkurentnosti i energetske neovisnost EU-a.

Čiste i resursno učinkovite tehnologije uključuju širok spektar inovacija, od **obnovljivih tehnologija do održivih goriva, hvatanja ugljika i tehnologija dekarbonizacije**²¹.

Inovacijski fond, koji se financira iz sustava EU-a za trgovanje emisijama (EU ETS), pruža daleko najveći doprinos ciljevima STEP-a među programima kojima izravno upravlja Komisija. Prvi poziv na podnošenje prijedloga usklađen sa STEP-om u okviru Inovacijskog fonda zaključen je u

¹⁶ Do ožujka 2025. evaluacija je zaključena u okviru triju tema programa Digitalna Europa, a dodijeljeno je 17 pečata STEP-a. O njima će se izvjestiti u godišnjem izvješću za 2025.

¹⁷ Godišnje izvješće za 2024. obuhvaća pozive na podnošenje prijedloga zaključene do 31. prosinca 2024., bez obzira na to jesu li rezultati objavljeni do kraja godine.

¹⁸ Navedeni iznos odgovara ukupnom iznosu dodijeljenom projektima odabranima za financiranje u okviru Inovacijskog fonda, programa Obzor Europa i programa „EU za zdravlje”. Taj se iznos može prilagoditi nakon potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, čime bi se mogli izmijeniti pojedinačni doprinosi i ne može se usporediti s iznosom od 4,6 milijardi EUR iz uvodnog stavka jer se on odnosi na dodijeljeni proračun (u odnosu na dodijeljena sredstva) u okviru poziva na podnošenje prijedloga za STEP koji su zaključeni 2024. u okviru svih pet programa kojima se izravno upravlja u nadležnosti STEP-a.

¹⁹ Komunikacija Komisije COM/2025/85, Plan za čistu industriju: zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost, 2025., dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex:52025DC0085>

²⁰ Uredba (EU) 2024/1735 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724, dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>

²¹ Detaljan, ali neiscrpan popis tehnologija obuhvaćenih Uredbom o STEP-u dostupan je u Komunikaciji Komisije C/2024/3248, Sažetak smjernica o određenim odredbama Uredbe (EU) 2024/795 o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP), 2024., dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj>

travnju 2024. Za njega je namijenjen znatan proračun u iznosu od 4 milijarde EUR kako bi se poticao napredak u području čistih tehnologija.

Pozivi su podijeljeni u pet tema na temelju zahtjeva za kapitalne rashode (CAPEX) i tehnološke usmjerenosti, a obuhvaćali su područja kao što su opća dekarbonizacija, proizvodnja čistih tehnologija i pilot-projekti. Kao i kod pozivâ na podnošenje prijedloga u okviru Inovacijskog fonda, postupak odabira bio je strog jer su projekti evaluirani na temelju potencijala za smanjenje emisija stakleničkih plinova, razine inovativnosti, razine pripremljenosti, mogućnosti replikacije i troškovne učinkovitosti.

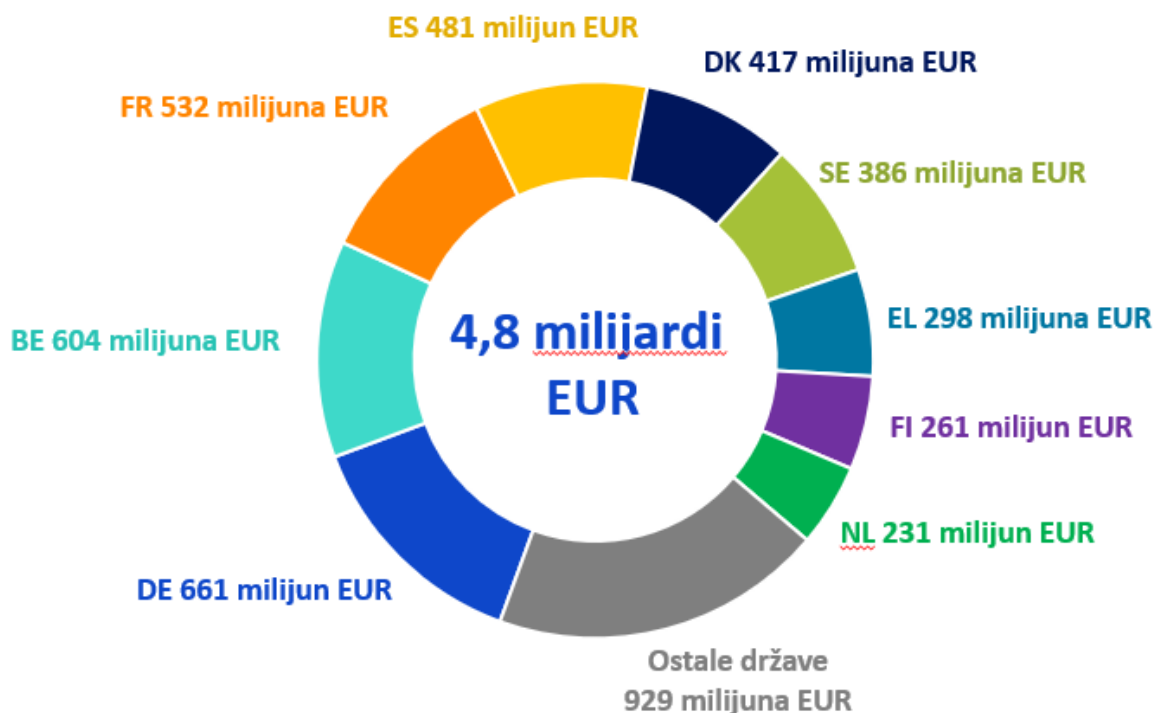
Projektima koji su odabrani za financiranje u okviru tih poziva dodijeljena je znatna financijska potpora. Ukupno je **85 projekata prethodno odabrano za dodjelu financijske potpore u ukupnom iznosu od 4,8 milijardi EUR**²², pri čemu su bespovratna sredstva pokrila do 60 % kapitalnih i operativnih rashoda uključenih u manjak financijskih sredstava projekata, što znači da je ostavljeno dovoljno prostora da druga financijska sredstva pokriju nefinancirani dio prihvatljivih troškova. Među tim projektima nalaze se slovački projekt za razvoj prve tehnologije svoje vrste za proizvodnju kemikalija i sastavnica iz otpada od biomase (L1X), austrijski projekt za prvo podzemno skladištenje toplinske energije u velikim spremnicima od 20 megavata (ScaleUp) i danski projekt trajnog podzemnog skladištenja ugljikova dioksida (Greensand Future)²³.

Financijska sredstva u ukupnom iznosu od 150,6 milijuna EUR dodijeljena su i trima prekograničnim inicijativama s više korisnika. Jedna je od njih Energy Observer 2, zajednički projekt Francuske i Nizozemske za razvoj, izgradnju i rad prvog teretnog broda na tekući vodik na svijetu.

SLIKA 4: Geografska raspodjela bespovratnih sredstava dodijeljenih u sektoru čistih tehnologija 2024. u okviru programa financiranja sredstvima EU-a relevantnih za STEP

²² Navedene brojke prikazuju trenutno stanje rezultata relevantnih poziva na podnošenje prijedloga. Kad se potpišu sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava između nositelja projekata i Komisije, može doći do prilagodbe broja projekata kojima su dodijeljena bespovratna sredstva i pojedinačnih doprinosa.

²³ Više pojedinosti o odabranom broju projekata kojima je dodijeljena potpora dostupno je na: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_hr.

Izvor: izvješćivanje službi Europske komisije.

Daleko najviše bespovratnih sredstava povezanih sa STEP-om primili su subjekti s poslovnim nastanom u Njemačkoj (661 milijun EUR) i Belgiji (604 milijuna EUR). Nakon njih slijede subjekti iz Francuske (530 milijuna EUR), Španjolske (480 milijuna EUR) i Danske (417 milijuna EUR)²⁴.

2.2.2. Ubrzavanje digitalnih inovacija i inovacija u području duboke tehnologije

Digitalne i duboke tehnologije imaju ključnu ulogu u poboljšanju tehnološke suverenosti i digitalne otpornosti Europe. U tom sektoru odvija se širok spektar najsuvremenijih inovacija, uključujući **napredno računalstvo, umjetnu inteligenciju, kibernetičku sigurnost, mikroelektroniku i kvantne tehnologije**²⁵, a sve su one ključne za program politike EU-a za

²⁴ Kad je riječ o projektima kojima su dodijeljeni pečati STEP-a u okviru Inovacijskog fonda, za projekte s više korisnika koji se nalaze u više regija iznos financijskog doprinosa dodijeljenog određenoj regiji / državi članici izračunava se tako da se ukupni doprinos projektu ravnomjerno podijeli na lokacije provedbe projekta.

²⁵ Detaljan, ali neiscrpan popis tehnologija obuhvaćenih Uredbom o STEP-u dostupan je u Komunikaciji Komisije C/2024/3209, Sažetak smjernica o određenim odredbama Uredbe (EU) 2024/795 o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP), 2024., dostupno na <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj>

digitalno desetljeće do 2030.²⁶, čiji je cilj poboljšati digitalnu infrastrukturu, vještine i tehnološko vodstvo Europe.

S obzirom na stratešku važnost tih tehnologija potpora STEP-a 2024. usmjerena je putem dviju tema u okviru programa Obzor Europa, triju u okviru programa Digitalna Europa i dvanaest u okviru Europskog fonda za obranu. Ukupni proračun u iznosu od **461 milijun EUR** namijenjen je za mjere relevantne za STEP u sektoru digitalnih tehnologija u 2024.

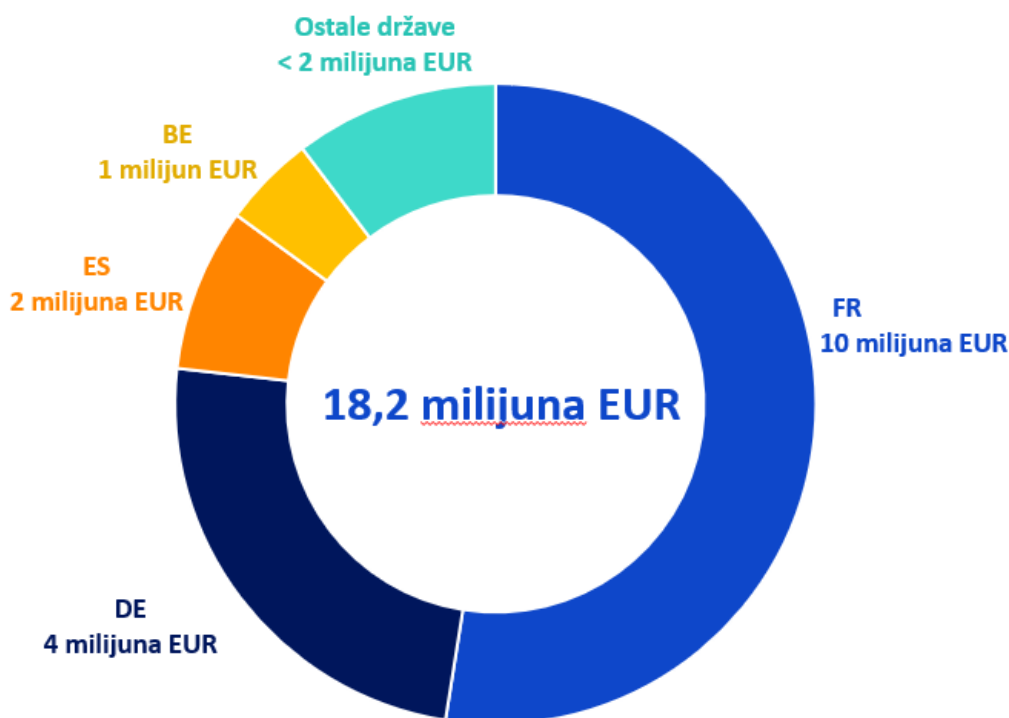
Do kraja 2024. u okviru prethodno navedenih poziva na podnošenje prijedloga programa Obzor Europa za financiranje je odabrano šest projekata²⁷, kojima su dodijeljena bespovratna sredstva koja pokrivaju 100 % prihvatljivih troškova. Evaluacija podnesaka u okviru programa Digitalna Europa i Europskog fonda za obranu još je u tijeku.

Tim je projektima ukupno dodijeljeno 18,2 milijuna EUR u okviru tema s oznakom STEP-a unutar klastera 4 drugog stupa programa Obzor Europa („Digitalizacija, industrija i svemir”). Nositelji svih tih projekata bili su međudržavni konzorciji osnovani u državama članicama EU-a, pri čemu su bili prihvatljivi i subjekti iz Norveške i Islanda.

SLIKA 5: Geografska raspodjela bespovratnih sredstava dodijeljenih u sektoru digitalnih tehnologija 2024. u okviru programa financiranja sredstvima EU-a relevantnih za STEP

²⁶ Odluka (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o uspostavi programa politike za digitalno desetljeće do 2030.

²⁷ Svih šest projekata odabranih za financiranje do kraja 2024. odnosilo se na temu „Svemirske tehnologije za europsku neovisnost i konkurentnost”. Dodjela bespovratnih sredstava za jedan projekt odabran u okviru druge teme odgođena je zbog povlačenja jednog velikog partnera iz konzorcija. Potpisivanje sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava za taj projekt odabran u okviru te druge teme/poziva očekuje se u drugom tromjesečju 2025.

Izvor: izvješćivanje službi Europske komisije.

Na nacionalnoj razini najviše bespovratnih sredstava povezanih sa STEP-om u tom području primili su subjekti iz Francuske (9,6 milijuna EUR) i Njemačke (4,4 milijuna EUR). Zatim slijede oni iz Španjolske (1,5 milijuna EUR) i Belgije (0,8 milijuna EUR)²⁸.

Među tim su projektima projekt PUMA, u okviru kojeg surađuju francuski, njemački i talijanski nositelji projekata, a koji se bavi problemom strateške ovisnosti EU-a u području mikroelektronike za svemirske primjene, i projekt SPACELINK, u okviru kojeg će subjekti iz Grčke, Njemačke, Francuske i Belgije surađivati na zajedničkom razvoju komponente za optičku komunikaciju u svemiru²⁹.

2.2.3. Poticanje biotehnologija

Biotehnologije su ključne za unapređenje medicinskih inovacija, jačanje otpornosti zdravstva i poticanje strateške autonomije Europe u smislu ključnih medicinskih potrepština. Taj sektor obuhvaća širok spektar najsuvremenijih područja, uključujući **genomiku i farmakogenomiku, sintezu DNK-a, inženjering stanica i tkiva, bioinformatiku i nanobiotehnologiju**. STEP je usmjeren na biotehnologije kako bi se ubrzale inovacije, zajamčila sigurnost opskrbe i ojačala konkurentnost Europe u biološkim znanostima.

Potpora STEP-a za biotehnologije 2024. ostvarena je u okviru triju namjenskih tema relevantnih za STEP u okviru **programa „EU za zdravlje”** te dviju u okviru **Europskog fonda za obranu**. Za te je teme dodijeljen proračun u iznosu većem od **150 milijuna EUR** za potporu projektima usmjerenima na razvoj antivirusnih lijekova, proizvodnju cjepiva, proizvodnju osnovnih lijekova i

²⁸ Za projekte smještene na više lokacija iznos financijskog doprinosa dodijeljenog određenoj regiji/državi članici izračunava se na temelju financijskog doprinosa dodijeljenog subjektu ili subjektima s poslovnim nastanom u toj regiji.

²⁹ Više pojedinosti o odabranom broju projekata kojima je dodijeljena potpora dostupno je na: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_hr.

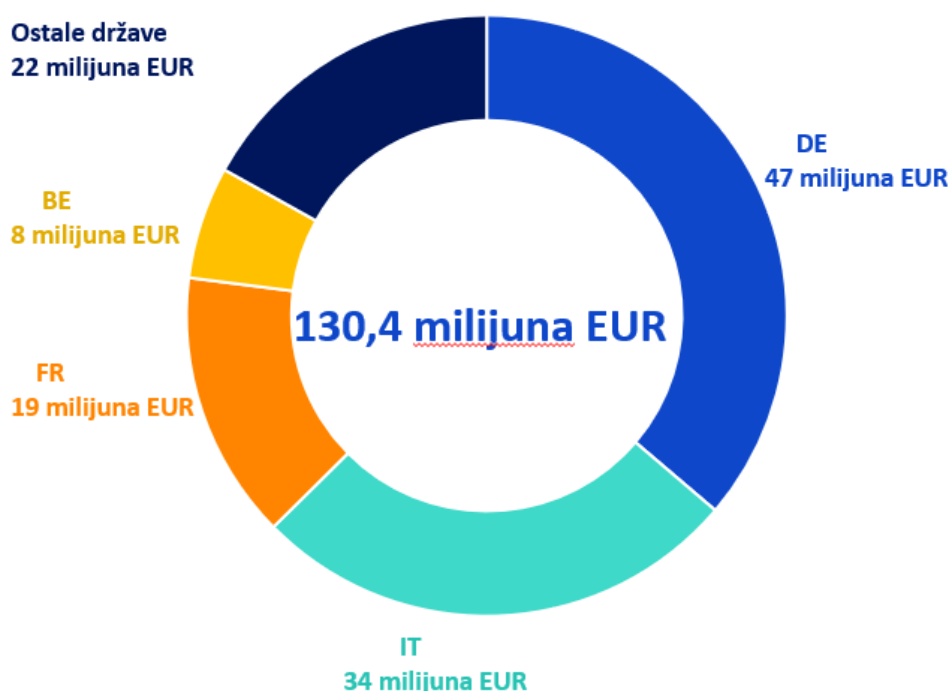
obrambene medicinske protumjere. Tim se ulaganjima nastoji poboljšati pripravnost Europe za buduće zdravstvene krize, smanjiti ovisnost o vanjskim dobavljačima i potaknuti nova generacija biomedicinskih otkrića.

Do kraja 2024. evaluirani su samo podnesci na teme u okviru programa „EU za zdravlje” te je ukupno dodijeljeno oko **130 milijuna EUR** u okviru poziva na podnošenje prijedloga relevantnih za STEP. Bespovratna sredstva dobilo je sedam projekata, a sredstva pokrivaju od 60 % do 80 % prihvatljivih troškova. Četiri projekta kojima je dodijeljena potpora inicijative su s više korisnika, od kojih tri provode međudržavni konzorciji. Subjekti iz pridruženih trećih zemalja također su prihvatljivi³⁰. Među njima su portugalski projekt za razvoj kontinuiranog postupka farmaceutskog sušenja raspršivanjem kojim će se povećati učinkovitost, prilagodljivost i fleksibilnost farmaceutske proizvodnje u EU-u (PharmSD 3.0) i platforma za farmaceutsku proizvodnju temeljenu na umjetnoj inteligenciji i robotici na kojoj surađuju subjekti s poslovnim nastanom u Finskoj, Švedskoj, Francuskoj, Estoniji i Njemačkoj (RoboPharma)³¹.

³⁰ Vidjeti [Popis zemalja sudionica u programu „EU za zdravlje”](#).

³¹ Više pojedinosti o odabranom broju projekata kojima je dodijeljena potpora dostupno je na: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_hr.

SLIKA 6: Geografska raspodjela bespovratnih sredstava dodijeljenih u sektoru biotehnologija 2024. u okviru programa financiranja sredstvima EU-a relevantnih za STEP

Izvor: izvješćivanje službi Europske komisije.

Glavni korisnici bili su subjekti iz Njemačke, koji su primili 47 milijuna EUR, i Italije, koji su primili 34 milijuna EUR. Nakon njih slijede subjekti iz Francuske, koji su primili 19 milijuna EUR bespovratnih sredstava³².

2.3. Fondovi kohezijske politike

Pokazalo se da kohezijska politika uvelike doprinosi postizanju ciljeva STEP-a te jačanju konkurentnosti i otpornosti europskoga gospodarstva. Glavne mogućnosti i poticaji koje je platforma STEP uvela za kohezijsku politiku uključivali su mogućnost financiranja produktivnih ulaganja u poduzeća koja nisu MSP-ovi u okviru posebnih prioriteta STEP-a u sklopu Europskog fonda za regionalni razvoj, **više stope sufinanciranja do 100 % na razini posebnih prioriteta STEP-a i 30 % sredstava dodijeljenih prioritetima STEP-a iz proračuna EU-a u obliku jednokratnog 30 %-tnog pretfinanciranja.**

Kako bi se odgovorilo na velik interes država članica, Europska komisija je u travnju 2024., nedugo nakon stupanja na snagu Uredbe o STEP-u, organizirala tehnički seminar³³, uglavnom namijenjen upravljačkim tijelima fondova kohezijske politike, kako bi se pojasnilo kako bi se STEP trebao provoditi u okviru programâ kohezijske politike i pružile smjernice o području primjene STEP-a.

³² Za projekte smještene na više lokacija iznos financijskog doprinosa dodijeljenog određenoj regiji / državi članici izračunava se na temelju financijskog doprinosa dodijeljenog subjektu ili subjektima s poslovnim nastanom u toj regiji.

³³ Inforegio – Tehnički seminari za razdoblje 2021. – 2027., dostupno na: https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027/technical-seminars/step_en

Komisija je **do 31. kolovoza 2024.** primila **prvi krug podnesaka zahtjeva za izmjenu programa**, u skladu s kojima su sredstva za ulaganja povezana s ciljevima STEP-a dodijeljena prije preispitivanja fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja. Od tada se održavaju dodatna neformalna savjetovanja s nizom država članica, a nekoliko od njih rezultiralo je službenim zahtjevima za izmjene programa.

Do kraja prosinca 2024., **šest država članica** na odobrenje Komisiji **podnijelo je zahtjeve za 41 izmjenu u okviru STEP-a** u ukupnom iznosu od **6,4 milijarde EUR iz fondova kohezijske politike**. Dodatne izmjene očekuju se tijekom 2025.

Podjela je sljedeća:

- 4,8 milijardi EUR u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR),
- 838 milijuna EUR u okviru Europskog socijalnog fonda plus (ESF+),
- 764 milijuna EUR u okviru Fonda za pravednu tranziciju (FPT).

2.3.1. Analiza primjene STEP-a u kohezijskoj politici

Na dan 31. prosinca 2024. Europska komisija odobrila je 29 izmjena u okviru STEP-a u ukupnom iznosu od gotovo 5,9 milijardi EUR u šest država članica (*vidjeti tablicu 2 i sliku 7 u nastavku*).

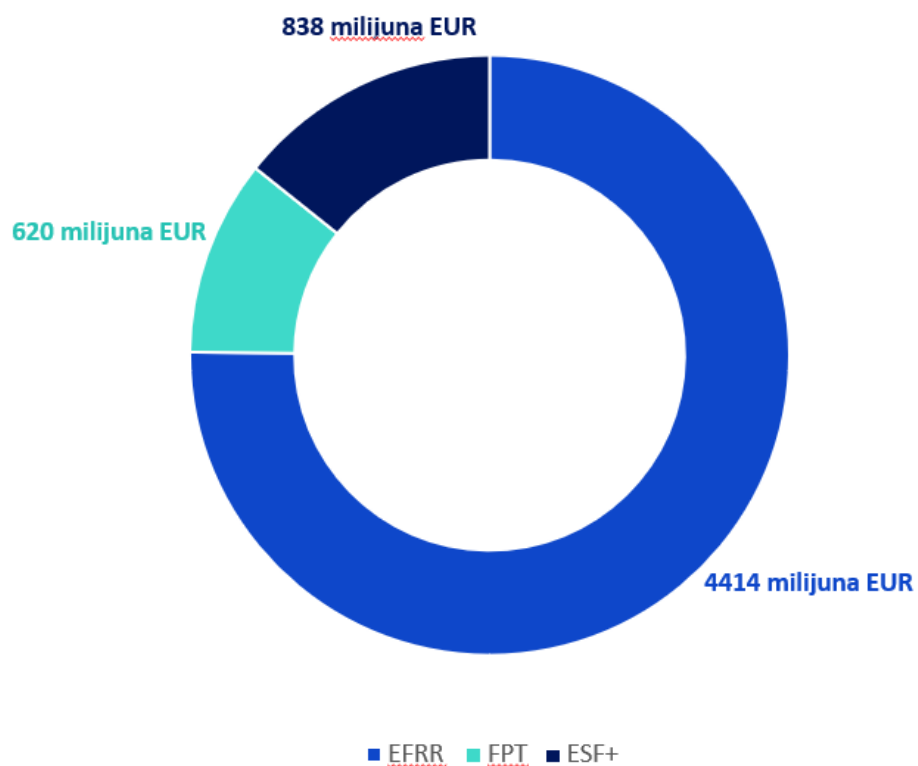
TABLICA 2: Pregled financijskih sredstava dodijeljenih 2024. (u milijunima EUR)

DČ	Naziv	EFRR (u milijunima EUR)	FPT (u milijunima EUR)	ESF+ (u milijunima EUR))	Ukupno (u milijunima EUR)
DE	Program financiran iz više fondova, EFRR/FPT, Sjeverna Rajna-Vestfalija za razdoblje 2021. – 2027.	200,20	301,60		501,8
DE	Program u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027., Baden-Württemberg	62,22			62,2
DK	Zelene tehnologije i vještine za pravednu tranziciju		52,30		52,3
ES	Program Katalonija u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	113,51			113,5
DE	Program u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027., Bavarska	104,54			104,5
DE	Program u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027., Schleswig-Holstein	47,00			47,0
IT	RP Lazio u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	109,04			109,0
IT	Sicilija u okviru ERDF-a za razdoblje 2021. – 2027.	615,20			615,2
IT	RP Sardinija u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	166,01			166,0
ES	Program Kantabrija u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	15,53			15,5
IT	RP Lombardija u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	120,00			120,0
FR	Program Hauts de France u okviru fondova EFRR-ESF+-FTP za razdoblje 2021. – 2027.			34,87	34,9
IT	RP Kampanija u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	581,14			581,1
DE	Program u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027., Mecklenburg-Vorpommern	138,69			138,7
ES	Program Zajednica Madrida u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	72,67			72,7
IT	RP Kalabrija u okviru fondova EFRR/ESF+ za razdoblje 2021. – 2027.	264,45			264,5
IT	RP Puglia u okviru fondova EFRR/ESF+ za razdoblje 2021. – 2027.	471,53			471,5
ES	Program Aragonija u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	23,44			23,4
RO	Zdravlje	351,77		114,44	466,2
IT	RP Emilia-Romagna u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	61,46			61,5
IT	NP Istraživanje, inovacije i konkurentnost za zelenu i digitalnu tranziciju za razdoblje 2021. – 2027.	558,46			558,5
IT	RP Umbrija u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027.	31,42			31,4
RO	Pametan rast, digitalizacija i financijski instrumenti	271,01			271,0

RO	Pravedna tranzicija		266,33		266,3
FR	Programme régional Île-de-France et bassin de la Seine u okviru fondova ERDF-ESF+ za razdoblje 2021. – 2027.	35,19		12,48	47,7
DE	Bavarska – ESF+			36,92	36,9
ES	Kantabrija – ESF+			3,17	3,2
ES	Madrid – ESF+			63,82	63,8
RO	Obrazovanje i zapošljavanje – RO – ESF+			572,63	572,6
Ukupno	29	4414,5	620,2	838,3	5873,0

Izvor: podaci država članica.

SLIKA 7: Ukupna dodijeljena sredstva u okviru STEP-a u donesenim programima 2024. (u milijunima EUR)

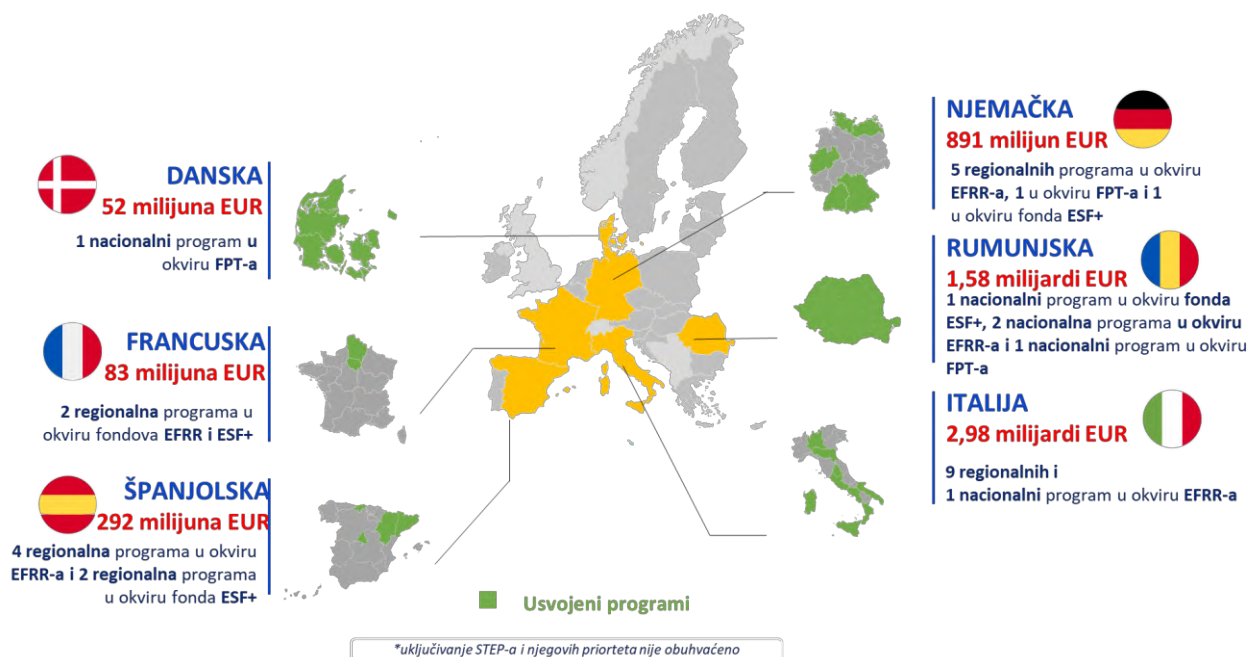

Izvor: podaci država članica.

Geografska raspodjela ulaganja povezana s ciljevima STEP-a

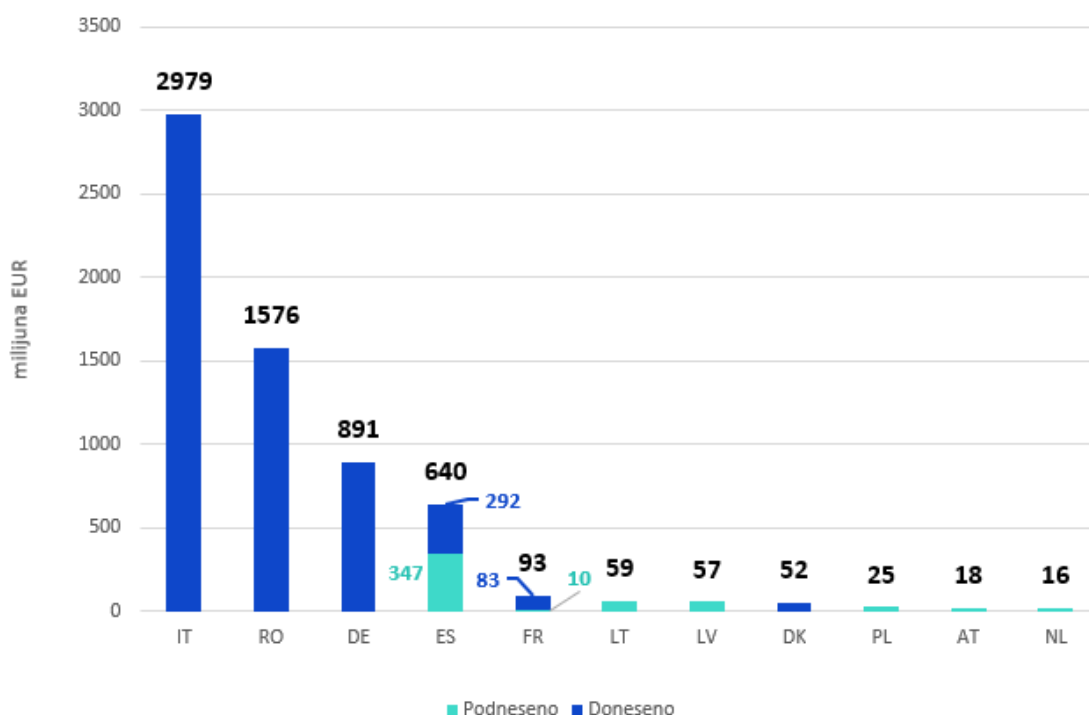
Većina ulaganja relevantnih za STEP predložena je u okviru regionalnih programa u Francuskoj, Njemačkoj, Italiji i Španjolskoj (vidjeti sliku 8 u nastavku), koji čine 23 od 29 donesenih programa, a u okviru STEP-a dodijeljena su im sredstva u iznosu od 3,7 milijardi EUR (3,23 milijarde EUR u okviru EFRR-a, 151 milijun EUR u okviru fonda ESF+ i 302 milijuna EUR u okviru FPT-a). Preostalih šest nacionalnih programa sadržavalo je izmjene u vrijednosti od 2,2 milijarde EUR (1,18 milijardi EUR u okviru EFRR-a, 687 milijuna EUR u okviru fonda ESF+ i 319 milijuna EUR u okviru FPT-a).

SLIKA 8: Geografska lokacija donesenih programa 2024.

Izvor: podaci država članica.

SLIKA 9: Financijski opseg izmjena u okviru STEP-a po državi članici 2024.
 (podneseno u odnosu na odobreno, silazno prema iznosu)³⁴ (u milijunima EUR)

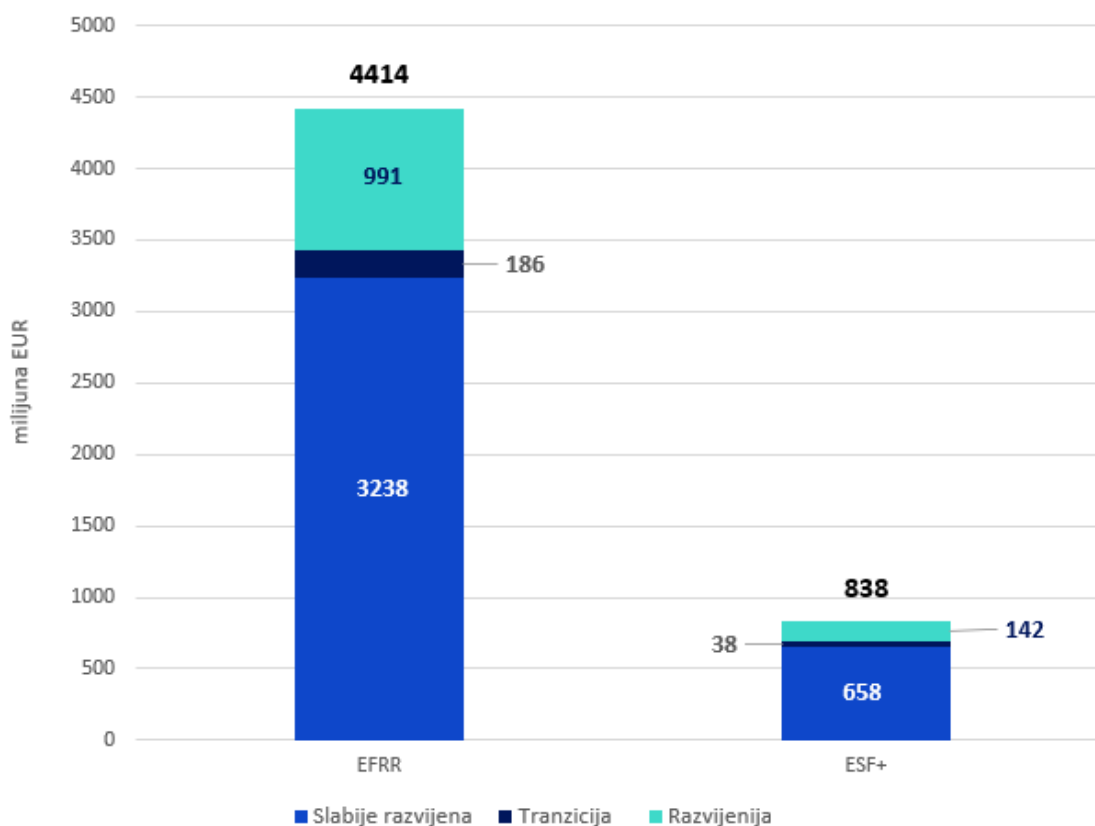
Izvor: podaci država članica.

Kad je riječ o fondovima EFRR i ESF+, više od dvije trećine dodijeljenih sredstava u okviru STEP-a reprogramirano je u slabije razvijenim regijama³⁵.

³⁴ Samo za programe s posebnim prioritetima ili poznatim iznosima namijenjenima STEP-u na temelju dodjela područja intervencije.

³⁵ U skladu s Uredbom (EU) 2021/1060 „slabije razvijene regije” su regije država članica EU-a čiji je bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku manji od 75 % prosječnog BDP-a 27 država članica EU-a.

SLIKA 10: Financijski opseg dodijeljenih sredstava u okviru STEP-a u okviru fondova EFRR i ESF+ po kategoriji regije u 2024. (u milijunima EUR)

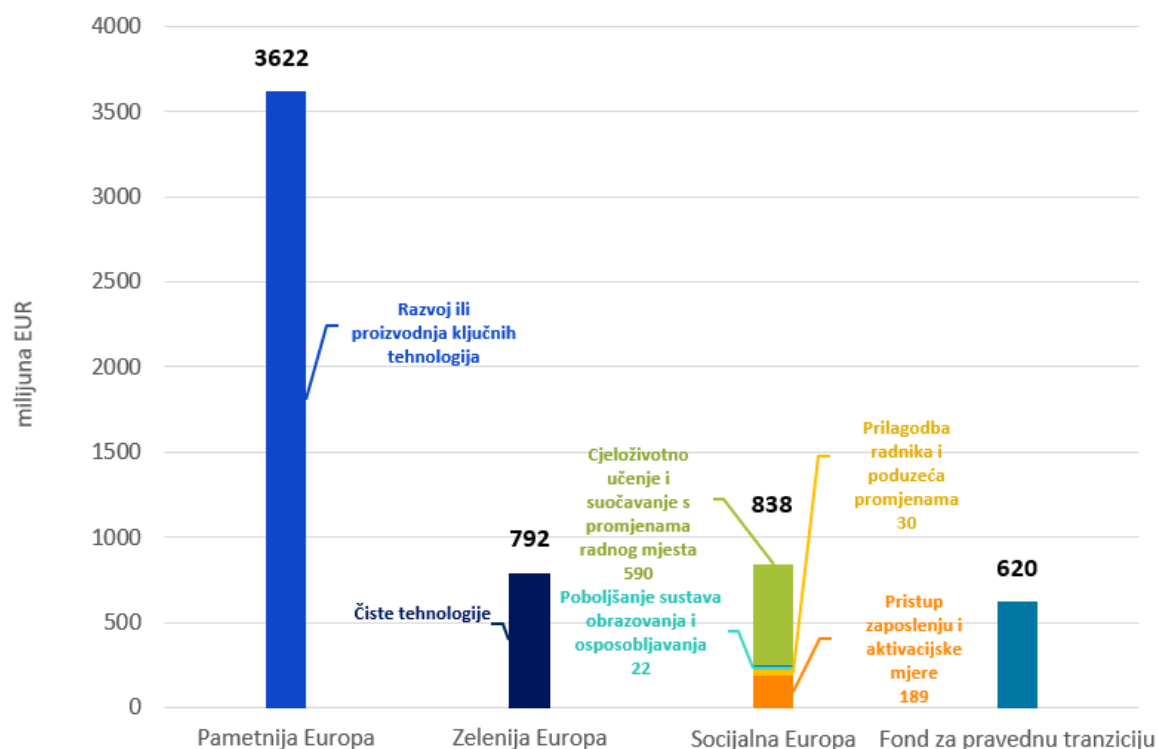
Izvor: podaci država članica.

Sektorska raspodjela ulaganja povezanih s ciljevima STEP-a

Kohezijskom politikom u programskom razdoblju 2021. – 2027. nastoji se poduprijeti pametnija, zelenija, povezanija i uključivija Europa bliža građanima s istaknutijom socijalnom komponentom. U okviru tih glavnih *ciljeva politike* postoje detaljniji *specifični ciljevi* (vidjeti [Portal otvorenih podataka za europske strukturne i investicijske fondove – Europska komisija | Platforma za otvorene podatke o koheziji](#)). **Uredbom o STEP-u uvedena su dva nova specifična cilja u okviru EFRR-a i Kohezijskog fonda** kako bi se potpora pružila ulaganjima usmjerenima na jačanje industrijskog razvoja i lanaca vrijednosti.

Više od **60 %** ulaganja povezanih s ciljevima STEP-a iz fondova kohezijske politike provest će se u okviru **novog specifičnog cilja u okviru cilja politike „pametnija Europa”**, a oko **15 % bit će namijenjeno čistim tehnologijama u okviru cilja politike „zelenija Europa”**. Mjerama cjeloživotnog učenja i zapošljavanja za poticanje vještina u okviru fonda ESF+ bit će namijenjeno 14 % ulaganja povezanih s ciljevima STEP-a u okviru cilja politike „socijalna Europa”. Naposljetku, 10 % ulaganja povezanih s ciljevima STEP-a usmjerit će se u regije pravedne tranzicije u okviru specifičnog cilja FPT-a (vidjeti sliku 11).

SLIKA 11: Financijski opseg izmjena u okviru STEP-a po cilju politike i specifičnom cilju u 2024.* (u milijunima EUR)

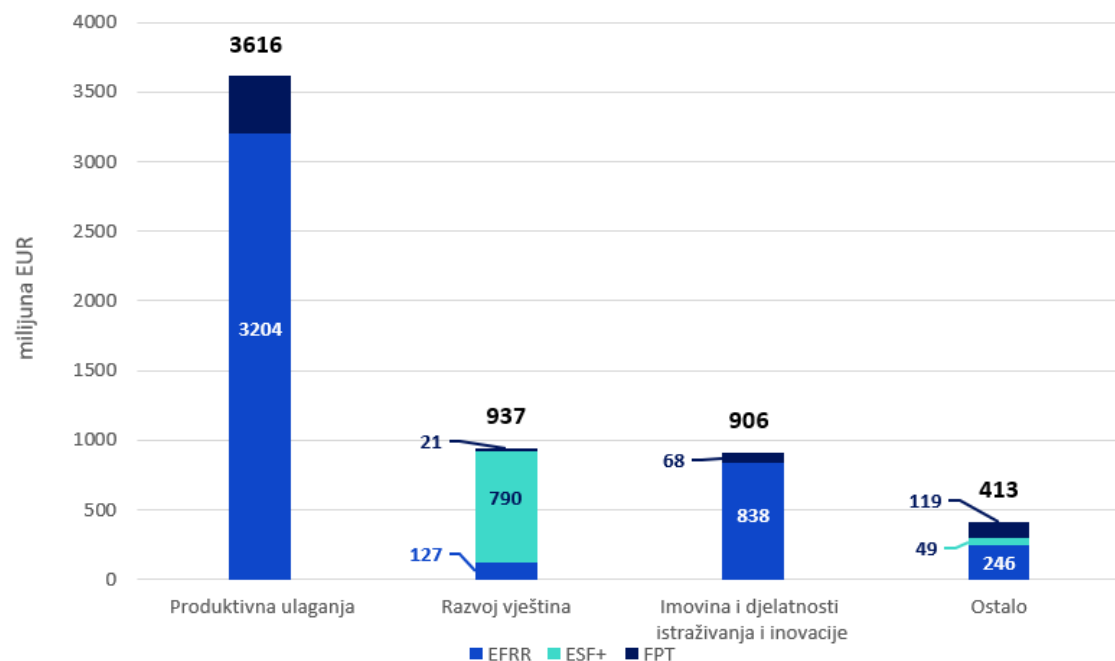

Izvor: podaci država članica.

*samo za programe s posebnim prioritetima

Produktivna ulaganja čine oko 60 % planiranih iznosa u okviru STEP-a. Ulaganja u razvoj vještina te istraživanje i inovacije čine 15 % dodijeljenih sredstava. Približno 10 % ulaganja bit će namijenjeno drugim aktivnostima, kao što su prijenos tehnologije, potpora poduzetničkoj inkubaciji, *spin-off* i *start-up* poduzećima, te uslugama povezanim s gospodarstvom s niskim emisijama ugljika i otpornošću na klimatske promjene (vidjeti sliku 12).

SLIKA 12: Financijski opseg izmjena u okviru STEP-a po sektorima u 2024.* (u milijunima EUR)

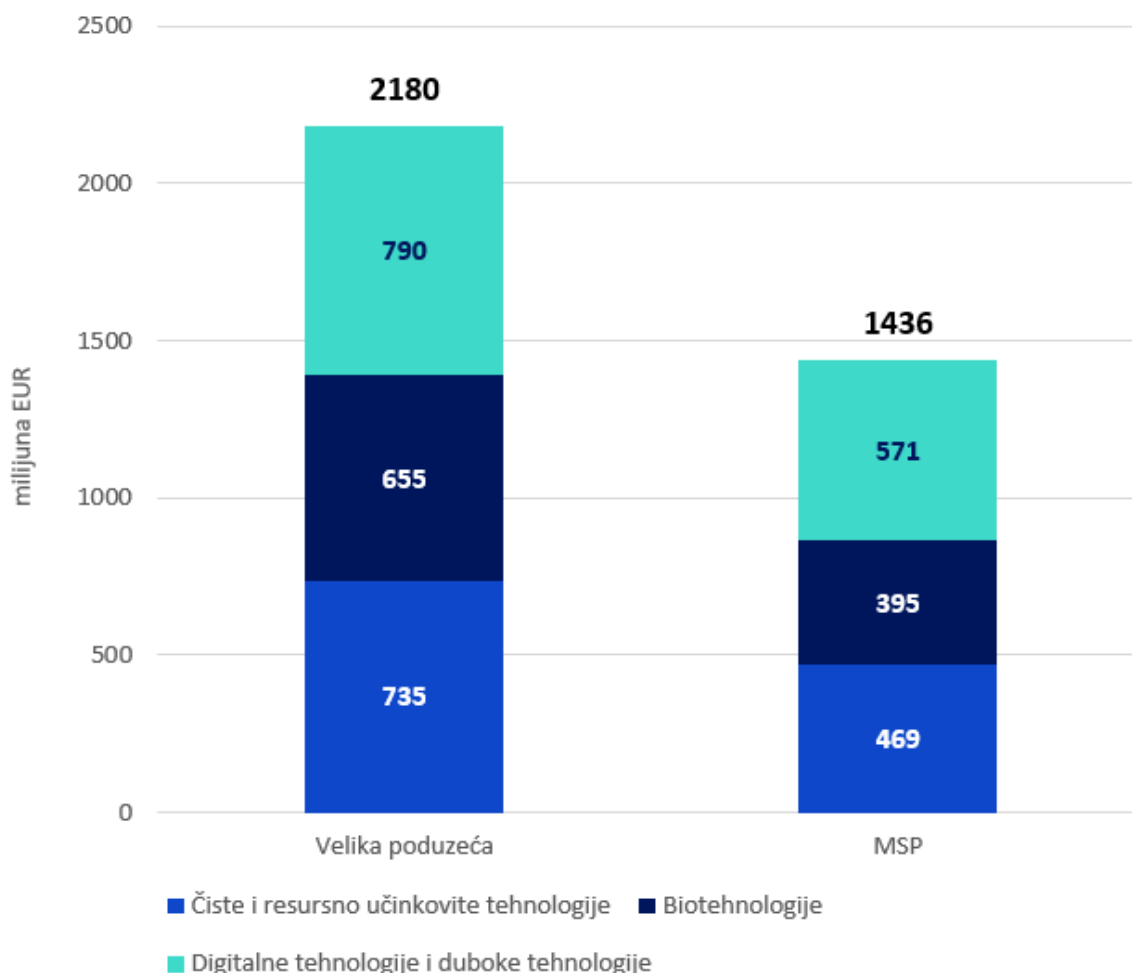

Izvor: podaci država članica.

* samo za programe s posebnim prioritetima ili poznatim iznosima namijenjenima STEP-u

Detaljna analiza raspodjele produktivnih ulaganja po sektoru STEP-a pokazuje da su ulaganja prilično jednako podijeljena (vidjeti sliku 13). Većina dodijeljenih sredstava usmjerena je u produktivna ulaganja u poduzeća koja nisu MSP-ovi, čime je iskorištena mogućnost njihova financiranja u okviru EFRR-a za projekte povezane sa STEP-om.

SLIKA 13: Produktivna ulaganja prema vrsti poduzeća i sektoru STEP-a u prioritetu u 2024.* (u milijunima EUR)

Izvor: podaci država članica.

* samo za programe s posebnim prioritetima ili poznatim iznosima namijenjenima STEP-u

Glavna očekivana postignuća ulaganja povezanih s ciljevima STEP-a

Na temelju glavnih pokazatelja ostvarenja i rezultata koje su države članice odabrale u izmijenjenim programima te u skladu s ciljevima STEP-a može se zaključiti da će se sredstvima kohezijske politike u mnogim poduzećima sufinancirati strateške tehnologije relevantne za STEP. U okviru 23 donesena programa očekuju se ulaganja u ukupno oko 7200 poduzeća, i to 2900 iz sektora digitalnih tehnologija, 3000 iz sektora čistih tehnologija i gotovo 570 iz biotehnološkog sektora. Očekuje se da će se planiranim ulaganjima otvoriti 9800 radnih mjesta u subjektima kojima je dodijeljena potpora.

2.3.2. Pozivi na podnošenje prijedloga u okviru programa kohezijske politike

Nakon odobrenja prvih izmjena programa STEP-a Danska i Njemačka izvijestile su o četiri poziva na podnošenje prijedloga za STEP³⁶ do kraja 2024. u iznosu od 244 milijuna EUR³⁷.

Tablica 3: Pregled programa kohezijske politike u 2024.

DČ	Naslov programa	Ukupni iznos u milijunima EUR	Stanje na dan 31. prosinca 2024.
DK	Zelene tehnologije i vještine za pravednu tranziciju	45,5	Završen
DE	Program u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027., Bavarska	47,0	U tijeku (rok: 31. siječnja 2025.)
	Program u okviru EFRR-a za razdoblje 2021. – 2027., Schleswig-Holstein	11,4	U tijeku (rok: 31. kolovoza 2025.)
	Program financiran iz više fondova, EFRR/FPT, Sjeverna Rajna-Vestfalija za razdoblje 2021. – 2027.	140,0	U tijeku (rok: 3. veljače 2025.)
Ukupno		243,9	

Izvor: podaci država članica.

2.3.3. Odabrani projekti

Četiri države članice (Danska, Francuska, Njemačka i Italija) već su odabrale projekte u okviru STEP-a.

Nakon poziva na podnošenje prijedloga za „Razvoj lanaca vrijednosti u okviru sustava Power-to-X”, čiji je cilj smanjenje emisija CO₂ u sektorima u kojima je teško provesti tranziciju u **Danskoj** su odabrana četiri projekta koja se bave uspostavom konkurentnog danskog tržišta za zeleni vodik i PtX rješenja (proračun od 13 milijuna EUR). Jedan je od njih HYFLEX (fleksibilno skladištenje vodika za pretvaranje električne energije u drugo gorivo (Power-to-X) i optimizaciju mreže), čiji je cilj omogućiti skladištenje vodika i pokrenuti povezane kompresore vodika s kapacitetom skladištenja od 10 tona (500 MWh) te optimizirati rad postrojenja PtX tako što će se povećati stupanj iskorištenosti proizvodnje energije iz solarne elektrane Kassø, kao i postizanje optimalne ravnoteže postrojenja u odnosu na javnu elektroenergetsku mrežu. Popis odabranih projekata dostupan je [ovdje](#).

U regiji **Île-de-France (Francuska)** upravljačko tijelo uspostavilo je financijski instrument za potporu industrijskim novoosnovanim poduzećima i inovativnim MSP-ovima s velikim gospodarskim potencijalom u sektoru čistih tehnologija u fazi predindustrializacije i širenja. Popis odabranih projekata dostupan je [ovdje](#).

U saveznoj zemlji **Baden-Württembergu (Njemačka)** upravljačko tijelo odabralo je četiri projekta, uključujući jedan za izgradnju infrastrukture za mikroproizvodnju i provjeru za razvoj „kompaktnih kvantnih sustava” (ukupni trošak 5 milijuna EUR, od toga 3 milijuna EUR iz EFRR-a). U Institutu za kvantne tehnologije Njemačkog svemirskog centra uspostavlja se tehnološki klaster za proizvodnju i provjeru kvantnih sustava. U sklopu projekta razvijat će se kompaktni kvantni sustavi

³⁶ Njemačka je objavila i pet poziva na podnošenje prijedloga koji nisu u potpunosti namijenjeni STEP-u, ali bi mogli rezultirati projektima u okviru STEP-a.

³⁷ Njemačka, Italija i Latvija izvijestile su o daljnjim pozivima na podnošenje prijedloga početkom 2025.

za svemirske primjene. Cilj je prenijeti kvantne sustave iz faze istraživanja i rada u laboratoriju u fazu konkretne primjene, na primjer, kao senzori na satelitima. Popis odabranih projekata dostupan je [ovdje](#).

Regija Umbrija (Italija) uspostavila je financijski instrument za potporu MSP-ovima u ulaganju u razvoj i proizvodnju tehnologija u području digitalnih i dubokih tehnologija, biotehnologija te čistih i učinkovitih tehnologija u obliku mješovitog oblika potpore (zajam, a zatim i bespovratna sredstva u obliku otpisa duga). Cilj je dodijeliti potporu MSP-ovima kojima je teže pristupiti kreditima za ulaganje u tehnološke inovacije u prethodno opisanim sektorima. Popis odabranih projekata dostupan je [ovdje](#).

2.4. Mehanizam za oporavak i otpornost i InvestEU

Do 31. prosinca 2024. **provedba STEP-a u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost bila je ograničena**. Nijedna država članica nije izmijenila svoje planove za oporavak i otpornost kako bi dodala prioritet STEP-a ili dodijelila potporu projektu kojem je dodijeljen pečat STEP-a. Osim toga, nijedna nije iskoristila povećanu fleksibilnost uvedenu člankom 19. Uredbe o STEP-u³⁸ za dodjelu sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost odjeljku „države članice” programa InvestEU za ulaganja relevantna za STEP, što bi joj omogućilo mobilizaciju sredstava nakon roka za Mehanizam za oporavak i otpornost u kolovozu 2026.

Kako se i očekivalo, zahtjev **da države članice pri reviziji svojih planova za oporavak i otpornost prednost daju projektima kojima je dodijeljen pečat STEP-a nije bio proveden 2024. jer su prvi** pečati STEP-a dodijeljeni na samom kraju te godine.

Komisija je državama članicama pružila dodatne smjernice i potporu kako bi se olakšala primjena STEP-a. U srpnju 2024. izmijenila je **Smjernice za Mehanizam za oporavak i otpornost**³⁹ kako bi pojasnila postupak izmjene planova za oporavak i otpornost za dodjelu sredstava iz tog instrumenta ciljevima STEP-a. **Komisija redovito surađuje s nacionalnim kontaktnim točkama za STEP i nacionalnim tijelima** odgovornima za planove za oporavak i otpornost te im pruža informacije o, među ostalim, popisu pečata STEP-a dodijeljenih u njihovim zemljama.

3. TREĆI ALAT: Povećanje vidljivosti izvrsnih projekata – pečat STEP-a

Jedan od alata uvedenih Uredbom o STEP-u za potporu razvoju i proizvodnji ključnih tehnologija je pečat STEP-a (pečat suverenosti), oznaka kvalitete uvedena na temelju članka 4. Uredbe o

³⁸ Člankom 19. Uredbe o STEP-u izmjenjuju se uredbe kojima se uređuje Mehanizam za oporavak i otpornost, čime se državama članicama omogućuje da do 6 % svojih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost usmjere u odjeljak „države članice” programa InvestEU radi potpore financijskim ulaganjima u tehnologije povezane sa STEP-om, i to povrh postojeće mogućnosti prijenosa od 4 %, čime se ukupni potencijalni prijenos povećava na 10 %.

³⁹ [Obavijest Komisije C/2024/4618, Ažurirane Smjernice za planove za oporavak i otpornost](#)

STEP-u. **Dodjeljuje ga Europska komisija kao priznanje kvalitetnim projektima** na cijelom unutarnjem tržištu. Dodjeljuje se na kraju postupka odabira u okviru pet programa kojima izravno upravlja Komisija i koji doprinose STEP-u: Europski fond za obranu, Obzor Europa, program Digitalna Europa, Inovacijski fond i program „EU za zdravlje”.

3.1. Kriteriji prihvatljivosti

U skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe o STEP-u Komisija dodjeljuje pečat STEP-a svakom projektu koji ispunjava dva uvjeta:

- **strateška usklađenost:** izravno doprinosi ciljevima STEP-a, kako su definirani u članku 2. Uredbe o STEP-u i dodatno razrađeni u Sažetku smjernica za STEP⁴⁰,
- **izvrsnost:** ispunjava minimalne zahtjeve za kvalitetu, posebno kriterije prihvatljivosti, isključenja i dodjele, predviđene u određenom pozivu na podnošenje prijedloga na temelju kojeg se ocjenjuje.

U praksi **službe Komisije izrađuju namjenske pozive na podnošenje prijedloga (tj. „pozive”) za provedbu ciljeva STEP-a**. Prijedlozi podneseni u okviru namjenskih poziva za koje službe Komisije nakon procjene utvrde da su u skladu sa zahtjevima za kvalitetu dobit će pečat STEP-a. Projekt može dobiti pečat STEP-a čak i ako zbog ograničenog proračuna određenog poziva na podnošenje prijedloga ne dobije izravno financiranje.

Projekti odobreni kao **važni projekti od zajedničkog europskog interesa (IPCEI)** podvrgavaju se temeljitoj procjeni Komisije. Iako bi im pečat STEP-a mogao pomoći u pristupu financijskim sredstvima, primjerice u okviru kohezijskih fondova, Uredbom o STEP-u nije predviđena dodjela pečata STEP-a važnim projektima od zajedničkog europskog interesa.

Pečat STEP-a sličan je **pečatu izvrsnosti** koji se trenutačno dodjeljuje projektima koji se ocjenjuju u okviru programa kao što su, među ostalim, Obzor Europa i Digitalna Europa, a koji nisu primili financijska sredstva zbog nedostatka proračunskih sredstava na raspolaganju u određenom pozivu na podnošenje prijedloga. Uredbom o STEP-u pečatu STEP-a dodjeljuje se isti status kao i pečatu izvrsnosti. Drugim riječima, njegova je svrha olakšati pristup fondovima kohezijske politike (*vidjeti u nastavku*).

Međutim, za razliku od pečata izvrsnosti, **pečat STEP-a dodjeljuje se i (djelomično ili potpuno) financiranim projektima, čime se otvara put mogućim kombinacijama financiranja**. Pečat izvrsnosti odnosi se na određeni niz djelovanja koja se financiraju sredstvima EU-a u okviru programa Obzor Europa⁴¹.

⁴⁰ Komunikacija Komisije C/2024/3209, Sažetak smjernica o određenim odredbama Uredbe (EU) 2024/795 o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP), 2024., dostupna na <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj>

⁴¹ Na pečat izvrsnosti primjenjuju se izuzeća iz Uredbe o općem skupnom izuzeću, ali na pečat STEP-a ne.

3.2. Dodjela pečata STEP-a

Postupak dodjele pečata STEP-a jednostavan je i prilagođen korisnicima. **Nositelji projekata ne moraju podnijeti zaseban zahtjev**. Projekti koji se prijavljuju na pozive na podnošenje prijedloga s oznakom STEP-a u okviru pet prihvatljivih programa automatski se ocjenjuju za pečat STEP-a. Pečat STEP-a dodjeljuje se zajedno s rezultatima poziva, a primatelji dobivaju internetsku potvrdu i brošuru s objašnjenjima koje je pripremila Europska komisija.

U skladu s Financijskom uredbom⁴² **na portalu STEP-a objavljuje se poseban pregled projekata kojima je dodijeljen pečat**⁴³. Dodatni uvjeti mogu se primjenjivati za pozive na podnošenje prijedloga za koje je Komisija odlučila aktivirati sigurnosna ograničenja u skladu s člankom 136. Financijske uredbe ili povezanim člancima u odgovarajućim aktima o programima koji se odnose na stratešku imovinu i interese EU-a. U takvim slučajevima može biti potrebna procjena vlasničke kontrole, koja se provodi samo ako je projekt odabran za financiranje. Za projekte s pečatom STEP-a u okviru poziva na podnošenje prijedloga sa sigurnosnim ograničenjima kojima nisu dodijeljena financijska sredstva povezani poticaji mogu biti nedostupni dok se ne provede procjena vlasničke kontrole.

3.3. Koristi od pečata STEP-a

Pečat STEP-a uspostavljen je Uredbom o STEP-u kako bi se **olakšao pristup alternativnom ili dopunskom financiranju iz programâ EU-a i sredstvima privatnih ulagača**, uključujući fondove kohezijske politike, Mehanizam za oporavak i otpornost, Modernizacijski fond i program InvestEU⁴⁴.

Konačnu odluku o dodatnoj financijskoj potpori i dalje donose tijela odgovorna za upravljanje proračunskim sredstvima EU-a u državama članicama, kao što su tijela koja nadziru fondove kohezijske politike i Mehanizam za oporavak i otpornost.

Radna skupina Komisije za STEP 2024. pobrinula se da se projekti s oznakom objave na portalu STEP-a⁴⁵, a taj se popis redovito ažurira i aktivno dijeli s nacionalnim kontaktnim točkama za STEP. Osim toga, radna skupina te informacije prosljeđuje i relevantnim službama Komisije koje

⁴² Člankom 125. Uredbe 2024/2509 (EU) o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (tj. Financijske uredbe) od Komisije se zahtijeva da objavljuje informacije o primateljima sredstava koja se financiraju iz proračuna EU-a. Dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202402509

⁴³ Vidjeti https://strategic-technologies.europa.eu/investors_hr

⁴⁴ Uredbom o STEP-u uvedena je, među ostalim, olakšica na temelju koje upravljačka tijela Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) mogu izravno financirati projekte povezane s pečatom STEP-a bez objave novog poziva na podnošenje prijedloga, pod uvjetom da projekti ispunjavaju uvjete programa. Slično tomu, u skladu s tom uredbom države članice pri reviziji svojih planova za oporavak i otpornost ili dodjeli ulaganja iz svojeg udjela u Modernizacijskom fondu prednost daju projektima kojima je dodijeljen pečat i uzimaju ih u obzir u postupcima povezanim s EIB-ovim odabirom ulaganja i u „provjerama usklađenosti s politikama” utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/523, tj. u Uredbi o programu InvestEU.

⁴⁵ Vidjeti https://strategic-technologies.europa.eu/investors_hr

podupiru države članice u provedbi financiranja sredstvima EU-a, uključujući GU REGIO, GU ECFIN i SG REFORM.

U prvoj godini provedbe STEP-a nije bilo lako u potpunosti iskoristiti pečat STEP-a kao alat za olakšavanje financiranja.

Primjerice, **kombiniranje različitih izvora financiranja može biti složeno zbog različitih metodologija koje primjenjuju tijela koja dodjeljuju bespovratna sredstva**. Naime, Komisija pri nadoknadi troškova projekta često upotrebljava „pojednostavnjene mogućnosti obračuna troškova”⁴⁶. U skladu s njima troškovi projekta nadoknađuju se na temelju procjena troškova ili ostvarenja unaprijed utvrđenih ključnih etapa. Usklađivanje tih pristupa sa sustavima nadoknade koji se temelje na stvarno nastalim troškovima nije jednostavno. Posebno je zahtjevno zajamčiti usklađenost sa zabranom dvostrukog financiranja⁴⁷, u skladu s kojom ni za jednu stavku troškova nije moguće primiti više od 100 % sredstava koja su joj namijenjena iz proračuna EU-a.

To će se dodatno istražiti u izvješću o međuevaluaciji STEP-a, koje se očekuje u drugoj polovini 2025.

3.4. Trenutačno stanje

Prvi pečati STEP-a dodijeljeni su u listopadu 2024., i to tek nakon dovršetka postupka evaluacije prvih poziva na podnošenje prijedloga usklađenih sa STEP-om. **Tijekom 2024. dodijeljena su ukupno 162 pečata STEP-a** u okviru pet tema poziva na podnošenje prijedloga u okviru poziva Inovacijskog fonda za 2023., dviju tema u okviru poziva na podnošenje prijedloga programa Obzor Europa, drugog stupa Svemir i triju tema u okviru programa „EU za zdravlje”. Pečati u okviru Inovacijskog fonda dodijeljeni su projektima u području čistih i resursno učinkovitih tehnologija, pečati dodijeljeni u okviru programa Obzor Europa relevantni su za sektor digitalnih tehnologija, a oni u okviru programa „EU za zdravlje” za sektor biotehnologije.

TABLICA 4: Pregled pečata STEP-a dodijeljenih 2024. u okviru poziva na podnošenje prijedloga relevantnih za STEP

Naziv poziva	Naziv teme poziva	Br. pečata
InnovFund-2023-NZT	Veliki razmjer	80
	Srednji razmjer	16
	Mali razmjer	8
	Pilot-projekti	20
	Proizvodnja čistih tehnologija	25
	Ukupno	149

⁴⁶ Člankom 125. Financijske uredbe predviđa se da doprinosi Unije u okviru izravnog, podijeljenog ili neizravnog upravljanja mogu biti u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima relevantnih operacija, a temelji se na (i) ispunjavanju uvjeta utvrđenih u sektorskim pravilima ili odlukama Komisije ili (ii) postizanju rezultata, koji se mjere s obzirom na prethodno zadane ključne etape ili na temelju pokazatelja uspješnosti.

⁴⁷ Iako se člankom 194. Financijske uredbe omogućuje zajedničko financiranje iz zasebnih proračunskih linija, utvrđuje se i da se „isti troškovi ni u kakvim okolnostima ne smiju dvaput financirati iz proračuna”.

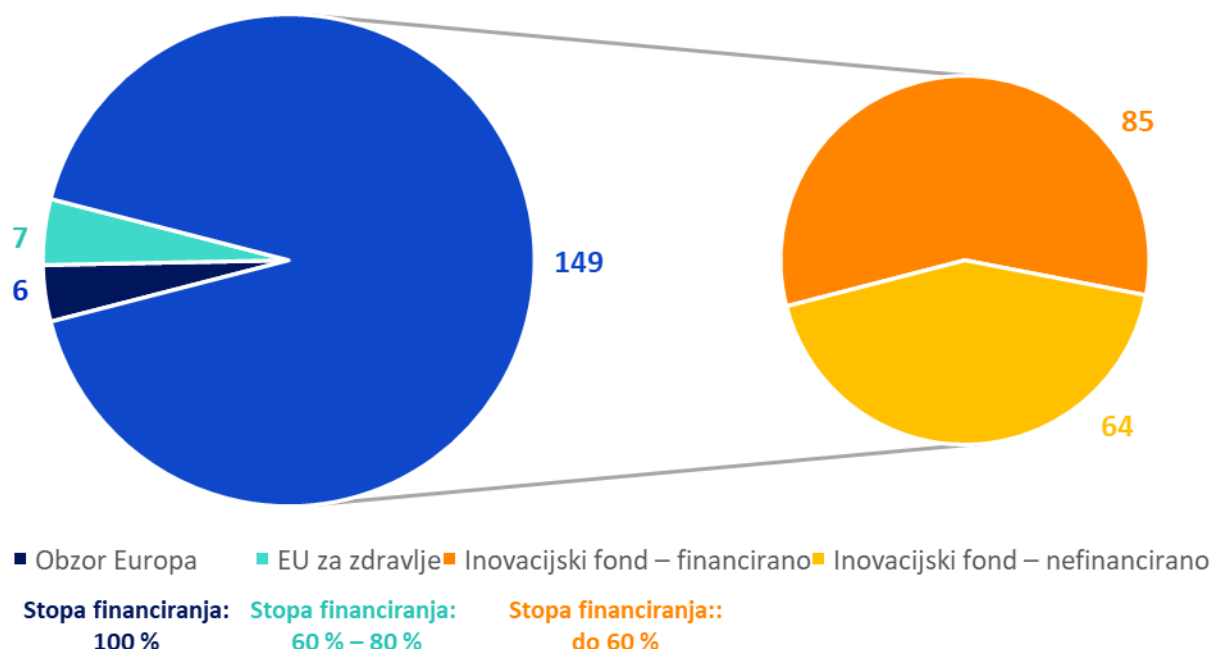
Naziv poziva	Naziv teme poziva	Br. pečata
HORIZON-CL4-2024-SPACE-01	Faza B studije kvantne gravimetrije u svemiru i napredovanje tehnologije	0
	Svemirske tehnologije za europsku neovisnost i konkurentnost	6
	Ukupno	6

Naziv poziva	Naziv teme poziva	Br. pečata
EU4H-2024-PJ-01	Europski centar za razvoj cjepiva (EVH)	1
	Poziv na podnošenje prijedloga za potporu razvoju novih antivirusnih lijekova	1
	Poziv na podnošenje prijedloga za potporu inovativnim proizvodnim tehnologijama i procesima u Uniji za proizvodnju lijekova	5
	Ukupno	7

Izvor: izvješćivanje službi Europske komisije.

Od ukupno 162 projekta kojima je dodijeljen pečat STEP-a 98 ih je prethodno odabrano za dodjelu bespovratnih sredstava u pozivima na podnošenje prijedloga u okviru kojih su ocijenjeni. Svi projekti kojima je dodijeljen pečat STEP-a u okviru programa Obzor Europa i „EU za zdravlje” te 85 projekata kojima je dodijeljen pečat u okviru Inovacijskog fonda ujedno su pozvani na pripremu sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. U većini slučajeva dodijeljena bespovratna sredstva pokrit će dio prihvatljivih troškova projekta (npr. za Inovacijski fond najviše 60 % manjka financijskih sredstava), čime će se ostaviti prostora za moguće dodatno financiranje. Za preostala 64 projekta koja su pozitivno ocijenjena u okviru Inovacijskog fonda zbog proračunskih ograničenja nisu dodijeljena bespovratna sredstva, ali im je zbog velikog potencijala i tehničke vrijednosti ipak dodijeljen pečat STEP-a.

SLIKA 14: Raščlamba broja projekata kojima je dodijeljen pečat STEP-a po statusu financiranja i programu u okviru kojeg je dodijeljen.

Izvor: izvješćivanje službi Europske komisije.

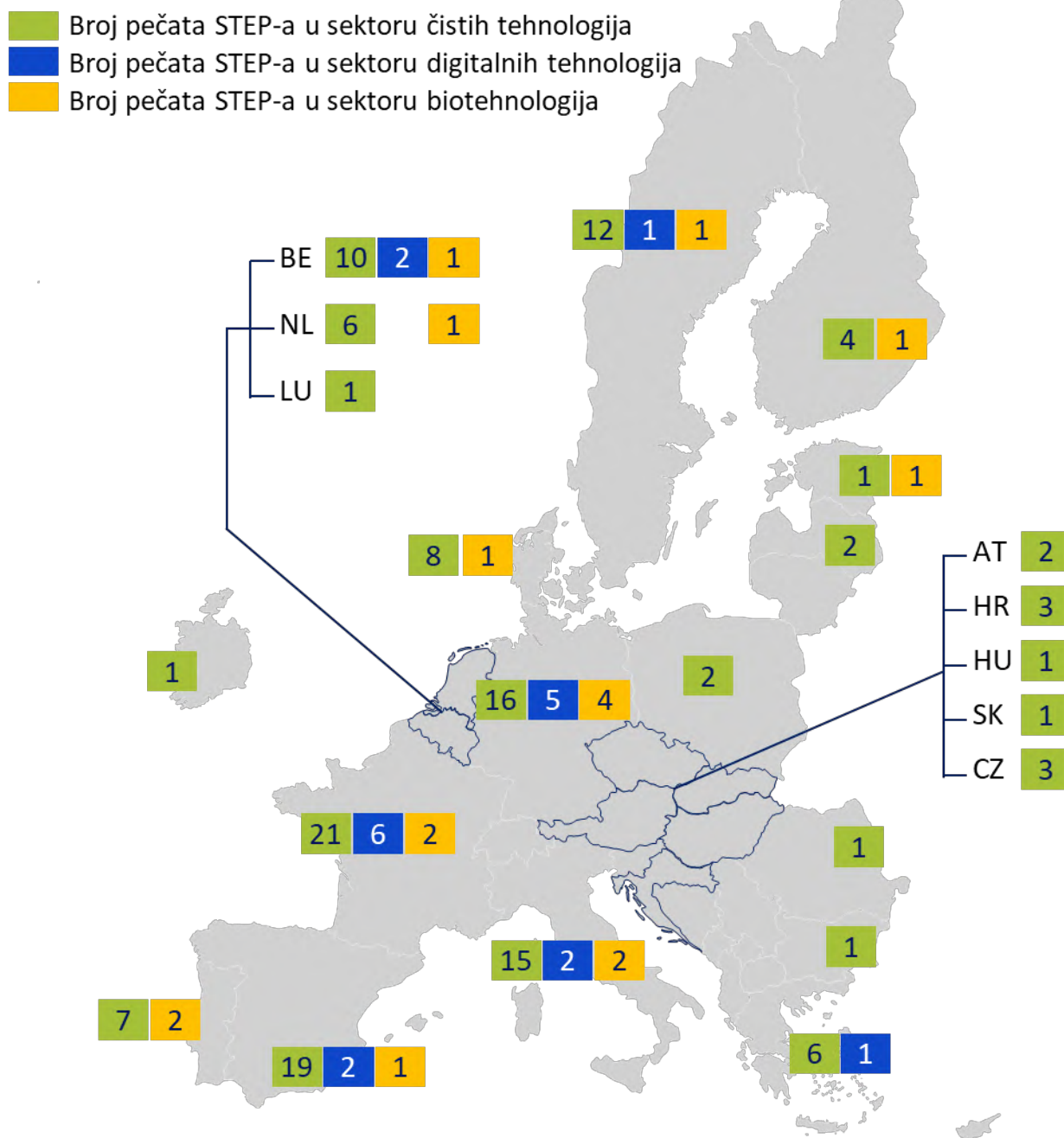
S obzirom na temu u okviru koje su ocijenjeni većina projekata kojima je dodijeljen pečat u skladu su s ciljem STEP-a koji se odnosi na podupiranje razvoja i/ili proizvodnje ključnih tehnologija u cijeloj Uniji ili zaštitu i jačanje njihovih lanaca vrijednosti.

Nijedan projekt kojem je 2024. dodijeljen pečat STEP-a nije se posebno bavio nedostatkom radne snage i vještina u sektorima STEP-a.

Kad je riječ o geografskoj raspodjeli, većina projekata kojima su dodijeljeni pečati STEP-a nalazila se⁴⁸ u Francuskoj (29 pečata), Njemačkoj (25 pečata), Španjolskoj (22 pečata), Italiji (19 pečata) i Švedskoj (14 pečata).

⁴⁸ Smatra se da je zemlja primila pečat STEP-a ako se barem jedan projekt kojem je pečat dodijeljen djelomično ili u potpunosti nalazi unutar njezinih granica, što se odnosi i na projekte s više lokacija.

SLIKA 15: Geografska raspodjela pečata STEP-a dodijeljenih 2024.⁴⁹

Izvor: izvješćivanje službi Europske komisije.

U smislu **regija**, najveći broj pečata STEP-a primile su Katalonija (Španjolska) i Lombardija (Italija) s po pet pečata STEP-a u sektoru čistih tehnologija, Île-de-France (Francuska) s četiri pečata za digitalne tehnologije i dva za biotehnologije te Gornja Bavarska (Njemačka) s dva pečata za digitalne tehnologije i dva za biotehnologije.

⁴⁹ Pečati STEP-a dodijeljeni konzorcijima s više korisnika pripisuju se svakoj državi članici u kojoj subjekt koji sudjeluje ima poslovni nastan.

4. ČETVRTI ALAT: Olakšavanje pristupa financiranju putem portala STEP-a

4.1. Portal STEP-a: jedinstvena kontaktna točka za podnositelje projekata, javna tijela i ulagače

U skladu s člankom 6. Uredbe o STEP-u, prva verzija portala STEP-a (portal za suverenost) **javno je objavljena 29. travnja 2024., manje od dva mjeseca nakon stupanja na snagu Uredbe**. Odnosila se na pet programa EU-a obuhvaćenih područjem primjene STEP-a kojima izravno upravlja Komisija i uključivala:

- informacije o tekućim i budućim pozivima na podnošenje prijedloga koji doprinose ciljevima STEP-a,
- popis tehnologija obuhvaćenih područjem primjene STEP-a,
- sažete informacije o STEP-u i povezanim programima,
- mogućnost slanja povratnih informacija i pitanja te pretplate na bilten STEP-a,
- poveznice na postojeće resurse (npr. savjetodavne usluge, ključne inicijative Komisije kojima se podupiru ciljevi STEP-a itd.).

Kao odgovor na povratne informacije korisnika **u rujnu 2024. objavljena je izmijenjena verzija portala STEP-a**, koja donosi:

- **strukturu usmjerenu na korisnike** kako bi se sadržaj prilagodio specifičnim potrebama ciljne ključne publike, tj. nositeljima projekata, upravljačkim tijelima za proračun EU-a u državama članicama i privatnim ulagačima; osmišljeni su posebni odjeljci za svaku skupinu, što omogućuje lakši pristup relevantnim informacijama,
- poboljšane grafičke elemente i infografike, poboljšani dizajn i ojačani **vizualni identitet** samog portala,
- **pregled projekata u „Pristup financiranju”**, u kojem se navode svi pozivi na podnošenje prijedloga povezani sa STEP-om, pri čemu se kao okosnica upotrebljavaju podaci s portala EU-a za financiranje i natječaje te se nositelji projekata preusmjeravaju na taj portal za podnošenje zahtjeva za određene pozive,
- interaktivnu **kartu nacionalnih kontaktnih točaka za STEP**,
- **pregled projekata s pečatom STEP-a** s detaljnim uvidom u projekte kojima je dodijeljen pečat STEP-a u cijelom EU-u,
- kartu na kojoj su istaknute države članice / regije koje su otvorile mogućnosti financiranja za **STEP u okviru svojih programa kohezijske politike**.

U osam mjeseci javne dostupnosti na internetu **portal STEP-a** postao je zanimljiva i pristupačna platforma za sve dionike. Uspostavljen je kao **sveobuhvatna jedinstvena kontaktna točka** osmišljena kako bi se predstavile sve dostupne mogućnosti financiranja sredstvima EU-a za strateške sektore namijenjene u okviru STEP-a bez udvostručavanja postojećih sustava jer se djelomično oslanja na portal za financiranje i natječaje.

4.2. STEP kao eksperimentalna jedinstvena ulazna točka za financiranje sredstvima EU-a

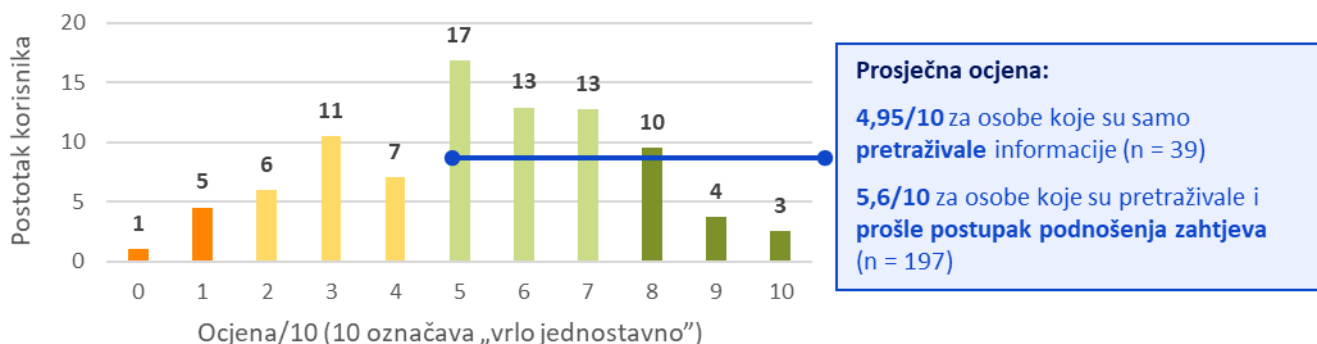
Ciljevi portala STEP-a, kako su utvrđeni u Uredbi o STEP-u, uključuju ocjenu izvedivosti pružanja informacija o programima Unije na jedinstvenom portalu Unije kako bi se sve mogućnosti financiranja sredstvima Unije približile potencijalnim korisnicima i povećala transparentnost prema građanima Unije.

U skladu s pristupom usmjerenim na korisnika radna skupina za STEP od sredine rujna do kraja listopada 2024. provela je **istraživanje na razini EU-a o pristupu financiranju sredstvima EU-a** u sklopu kojeg je prikupljeno gotovo 500 odgovora iz svih 27 država članica. Održano je i **30 bilateralnih razgovora** s uzorkom potencijalnih korisnika, industrijskim udruženjima, nacionalnim kontaktnim točkama (za STEP i druge programe EU-a kao što je Obzor Europa) i konzultantskim društvima.

Ključni zaključci bili su sljedeći:

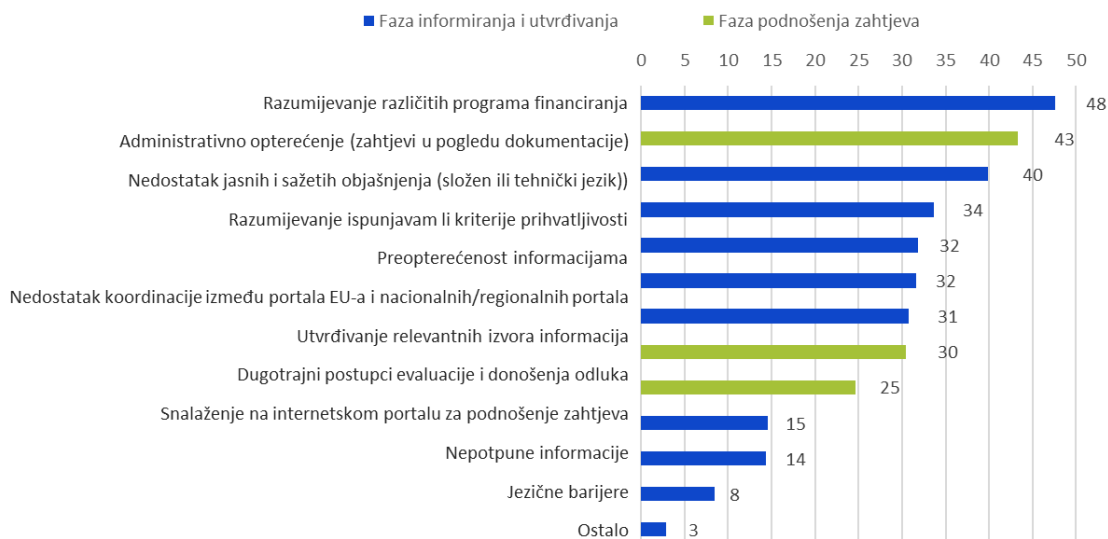
- Podnositelji zahtjeva imaju poteškoća u pronalaženju informacija o financiranju sredstvima EU-a.

SLIKA 16: Je li lako pronaći informacije o financiranju sredstvima EU-a?

Izvor: istraživanje na razini EU-a o pristupu financiranju sredstvima EU-a provedeno od sredine rujna do kraja listopada 2024.

SLIKA 17: Poteškoće pri traženju informacija o financiranju (% korisnika)

Izvor: istraživanje na razini EU-a o pristupu financiranju sredstvima EU-a provedeno od sredine rujna do kraja listopada 2024.

- I novi i iskusni korisnici daju samo ocjenu 5/10 za *jednostavnost pronalaska informacija o financiranju sredstvima EU-a*, što ukazuje na to da je **cjelokupno iskustvo zahtjevno** bez obzira na razinu iskustva.
- Većina je navela da su poteškoće povezane s fazama informiranja i utvrđivanja, što potvrđuje da se trenutačno okruženje mogućnosti financiranja sredstvima EU-a **preteško za razumjeti i snaći se** („Moram vrlo često tražiti nove informacije [nema korisnih podsjetnika]”, „Zbunjuju me svi rokovi [objava, zaključivanje, rok za podnošenje]”, „teško je razumjeti prihvatljive iznose financiranja [koji su prihvatljivi troškovi]”)
- Stoga se **korisnici uvelike moraju oslanjati na vanjsku potporu**: u prvom redu traže besplatne resurse kao što su događanja i internetski seminari, ali 33 % korisnika smjernice mora potražiti od plaćenih stručnjaka ili konzultanata. Identificiranje mogućnosti financiranja sredstvima EU-a stoga predstavlja trošak za dionike čak i prije nego što započnu postupak podnošenja zahtjeva.
- Dionici traže jasan i jednostavan **portal EU-a za financiranje**.
- Službeni kanali** i dalje su glavni izvor informacija. Dionici stoga imaju velika očekivanja za portal koji je jasan, jednostavan za snalaženje i razumijevanje te koji obuhvaća sve mogućnosti financiranja koje proizlaze iz proračuna EU-a.
- Neslužbeni izvori** kao što su događanja i profesionalne mreže uvelike služe kao izvori dodatnih informacija i ažuriranja.

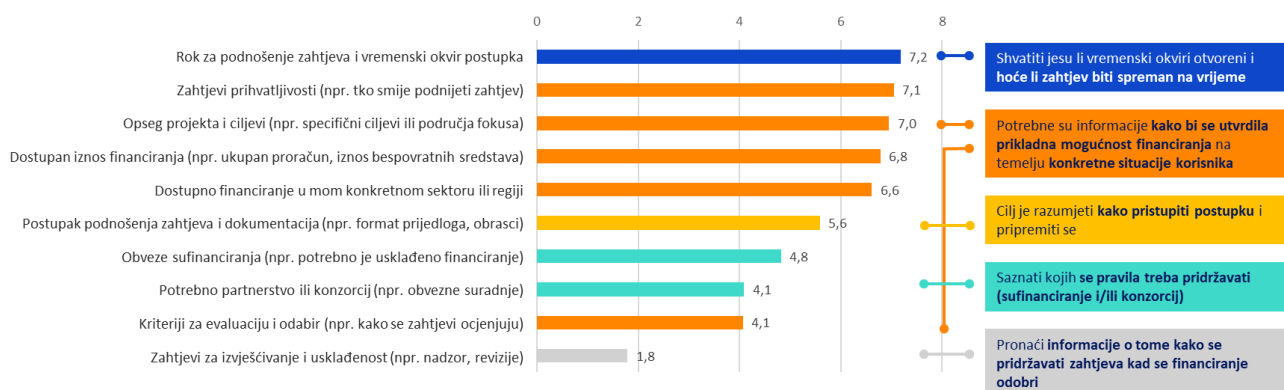
Jedinstvena kontaktna točka: očekivanja korisnika za budućnost

Radna skupina za STEP 2024. nastojala je omogućiti portal STEP-a koji bi pojednostavnio zadatak podnositelja projekata i većem broju istraživača/poduzeća omogućio pristup financiranju sredstvima EU-a, čime bi se ispunio cilj pojednostavnjenja i transparentnosti iz članka 6. Uredbe o STEP-u. Potvrđeno je pozitivno iskustvo u korištenju portala STEP-a. Naime, trećina ispitanika bila je upoznata sa STEP-om (što pokazuje dobar učinak informiranja s obzirom na kratak vremenski okvir), a gotovo 90 % ispitanika uspjelo je pronaći potrebne informacije.

Tri četvrtine ispitanika prepoznale su vrijednost **jedinstvene kontaktne točke koja objedinjene mogućnosti financiranja na razini EU-a i nacionalnoj razini**.

Korisnici su istaknuli da su im **tri najvažnije informacije** rok i vremenski okvir poziva, zahtjevi prihvatljivosti i opseg te vrste financiranja i iznos.

SLIKA 18: Koje su najvažnije informacije koje treba utvrditi?

Izvor: istraživanje na razini EU-a o pristupu financiranju sredstvima EU-a provedeno od sredine rujna do kraja listopada 2024.

Uspostava simulatora kako bi se MSP-ovima pružile smjernice o mogućnostima financiranja sredstvima Unije

Kako bi ispunila zahtjev iz članka 8. Uredbe o STEP-u koji se odnosi na izvedivost uspostave simulatora, radna skupina za STEP još je 2024. započela raditi na **mogućem projektu chatbota STEP-a koji se temelji na umjetnoj inteligenciji (AI)**. Takav alat podnositeljima projekata trebao bi pomoći da bolje utvrde mogućnosti financiranja za koje ispunjavaju uvjete na temelju potražnje (tj. uzimajući u obzir ulazne informacije korisnika ili ideju projekta). Takav novi pristup iz korijena bi promijenio postojeći sustav financiranja sredstvima EU-a, koji se trenutačno **temelji na ponudi**, zbog čega podnositelji zahtjev moraju proučiti širok raspon programa kako bi utvrdili relevantne mogućnosti financiranja.

Potrebe koje su korisnici naveli u istraživanju radnoj skupini za STEP pomogle su da stekne jasniju sliku o tome kako bi umjetna inteligencija mogla pomoći u utvrđivanju mogućnosti financiranja sredstvima EU-a:

- Korisnici očekuju da će umjetna inteligencija pružiti **jasne informacije i potporu za priključivanje** kako bi se utvrdile mogućnosti financiranja sredstvima EU-a.
- Većina korisnika **smatra da je umjetna inteligencija korisna** u utvrđivanju primjerenosti za najrelevantnije mogućnosti financiranja.
- Korisnici **nisu izrazili interes za upotrebu umjetne inteligencije za povezivanje** (pronalaženje partnera za projekte s više korisnika).
- **Pouzdanost i točnost informacija** najcjenjenije su značajke koje korisnici očekuju od pomoći koju pruža umjetna inteligencija.
- Korisnici iz istočnoeuropskih država članica smatraju da bi **višejezična potpora korisnicima** bila „poželjna”, ali ne i jednako nužna kao prethodno navedeno.

5. Doprinos dugoročnim ciljevima konkurentnosti

Budući da usmjerava ulaganja u digitalne inovacije i inovacije u području duboke tehnologije, čiste i resursno učinkovite tehnologije te biotehnologije, **STEP poboljšava industrijsku otpornost i inovacijske kapacitete i tako jača konkurentnost Europe**. Za razliku od samostalnog fonda, STEP se temelji na integraciji i koordinaciji postojećih financijskih instrumenata EU-a, pri čemu se sredstva kojima izravno upravlja Komisija i sredstva kojima upravljaju države članice objedinjuju kako bi se javna ulaganja djelotvornije usmjerila u ključne industrijske i tehnološke prioritete.

STEP je usko povezan s **Kompasom konkurentnosti**⁵⁰, dugoročnim okvirom EU-a za gospodarsku otpornost i industrijsku snagu. U **godišnjem izvješću o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti za 2025.**⁵¹ kao ključni prioritet navodi se povećanje strateških ulaganja u istraživanje i inovacije te poboljšanje pristupa financiranju za brzorastuća poduzeća. To su ciljevi koje STEP izravno podupire putem pečata STEP-a, portala STEP-a i usklađivanja financiranja u iznosu većem od 10 milijardi EUR u 2024.

Integriranjem financiranja u okviru izravnog i podijeljenog upravljanja **STEP povezuje izolirana područja financiranja**, što omogućuje strateški učinkovitiji pristup ulaganjima EU-a u sektorima s velikim utjecajem. Zahvaljujući njemu mehanizmi financiranja EU-a bolje podupiru širenje tehnologije i dugoročnu industrijsku konkurentnost.

STEP je tijekom prve godine provedbe **olakšao pristup financiranju, podupirao pionirske tehnologije i omogućio stratešku dodjelu sredstava EU-a**. Kontinuirana koordinacija i ciljana ulaganja u budućnosti će biti ključni za napredak europskih inovacija, osiguravanje lanaca opskrbe i održavanje globalne konkurentnosti.

6. Zaključak

Tijekom 2024., prve godine provedbe, **STEP je** usmjerio više od 10 milijardi EUR u ključne tehnologije i tako **dokazao svoju vrijednost kao katalizator strateških ulaganja**. Usklađivanjem 11 programa EU-a i država članica s istim ciljevima povećao je sinergiju među izvorima financiranja i poboljšao pristup financiranju za kvalitetne projekte te ojačao dugoročnu konkurentnost i tehnološku suverenost Europe.

⁵⁰ Komunikacija Komisije COM(2025) 30, Kompas konkurentnosti za EU, dostupno na: https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness_hr

⁵¹ Komunikacija Komisije COM(2025) 26, Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti za 2025., dostupno na: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/2025-annual-single-market-and-competitiveness-report_hr

Za provedbu STEP-a bila je potrebna **sveobuhvatna koordinacija** s obzirom na stupanj heterogenosti među programima na kojima se temelji i izazove za **stvaranje sinergije među njima**, što je dodatno razmotreno u izvješću o međuevaluaciji STEP-a.

STEP će 2025. biti usmjeren na produbljivanje učinka, i to:

- **proširenjem područja primjene STEP-a na obrambene tehnologije** kao četvrti tehnološki sektor u okviru manjeg skupnog paketa o obrani koji je Komisija predložila u travnju 2025.⁵²,
- **povećanjem mogućnosti financiranja**, što će se postići proširenjem poziva na podnošenje prijedloga usklađenih sa STEP-om u okviru programa Obzor Europa, Inovacijskog fonda i Europskog fonda za obranu kako bi se uspostavio stabilan portfelj ulaganja u strateške sektore,
- **poticanjem većeg sudjelovanja država članica** u kohezijskoj politici i Mehanizmu za oporavak i otpornost kako bi se mobilizirala dodatna sredstva za projekte STEP-a,
- **jačanjem uloge pečata STEP-a u oslobađanju alternativnih i komplementarnih izvora financiranja** kako bi ulaganja mogli privući i financirani i nefinancirani projekti,
- **poboljšanjem portala STEP-a, što će se postići integracijom alata temeljenih na umjetnoj inteligenciji** kako bi financiranje sredstvima EU-a postalo pristupačnije poduzećima, istraživačima i nositeljima projekata.

Osim toga, **STEP će se nastaviti razvijati kao instrument industrijske politike EU-a**. I dalje će biti jedan od dugoročnih pokretača konkurentnosti Europe tako što će održavati uspješnu koordinaciju među programima EU-a, državama članicama i privatnim ulagačima.

⁵² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredaba (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 i (EU) 2024/795 u pogledu poticanja ulaganja u obranu u okviru proračuna EU-a radi provedbe plana ReArm (22. travnja 2025.), dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0188&qid=1745326390551>